

2.2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในภูมิภาค

(1) องค์กรธุรกิจเอกชน

องค์กรทางธุรกิจเอกชนชั้นนำของไทยซึ่งประกอบด้วย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (FTI) สภาหอการค้าไทย (TCC) และสมาคมธนาคารไทย (TBA) ยังคงเป็นองค์กรหลักในทุกๆ จังหวัดของกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สภาอุตสาหกรรมและหอการค้าในจังหวัด นครราชสีมา มีสมาชิกจำนวนมากเนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีการก่อตั้งและดำเนินธุรกิจจำนวนมาก รายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนสมาชิกและลักษณะพิเศษของสภาอุตสาหกรรม และหอการค้าใน 4 จังหวัดจะนำเสนอไว้ในส่วนต่อไปของรายงาน

ตาราง 2.2-2. จำนวนสมาชิกของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

จังหวัด	จำนวนสมาชิก	ธุรกิจของสมาชิก
นครราชสีมา	122	เครื่องจักรแปรรูปอาหาร
บุรีรัมย์	39	โรงสี วัสดุก่อสร้าง
สุรินทร์	52	โรงสี วัสดุก่อสร้าง
ชัยภูมิ	32	แปรรูปอาหาร

(2) ความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและเอกชนในกลุ่มจังหวัดเป้าหมาย

สถานักธุรกิจท้องถิ่นได้เสนอความคิดเห็นกับรัฐบาล สำนักงานจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐบาลและเอกชน (ในที่นี้หมายถึง กรอ.) คณะกรรมการ กรอ. ส่วนใหญ่พบปะกันเดือนเว้นเดือน คณะกรรมการ กรอ. ในจังหวัด เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการธุรกิจท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ราชการ ประชุมเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับจังหวัดและภูมิภาค และผลการประชุมจะรายงานไปยังคณะกรรมการที่ปรึกษาของรัฐบาลและองค์กรภาคเอกชนส่วนกลาง ซึ่งประธานคือ นายกรัฐมนตรี (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ทำหน้าที่ในฐานะเลขานุการ) หน่วยงานรัฐจะเป็นผู้แทนจากกระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ขณะเดียวกันหน่วยงานท้องถิ่นจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ 3 องค์กรธุรกิจหลักคือ (สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หอการค้าจังหวัดและชมรมธนาคาร) เป็นผู้เข้าร่วมในฐานะคณะกรรมการ อย่างไรก็ตามตัวแทนของธุรกิจขนาดย่อมและขนาดเล็ก จำนวนไม่มากนักเข้าร่วมประชุม แต่ความคิดเห็นของพวกเขาจะไม่ค่อยได้รับการแก้ไขในการประชุมคณะกรรมการ ใน

ขณะนี้การประเมินการดำเนินการของ กรอ. และบทบาทหน้าที่ได้ถูกแบ่งแยกออกไปในขณะที่ปัญหาสำคัญของการพัฒนาธุรกิจในภูมิภาคนั้นขึ้นอยู่กับหารูปแบบองค์กรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่มีประสิทธิภาพ โดยดูจากอุตสาหกรรมในท้องถิ่นที่มีความโดดเด่นที่สามารถสะท้อนความคิดเห็นของพวกเขาเหล่านั้นส่งผลต่อการพัฒนาที่แท้จริง

2.2.3 ระบบสนับสนุนทางการเงิน

2.2.3.1 ระบบสนับสนุนทางการเงินสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs)

รัฐบาลไทยได้ให้การส่งเสริมในด้านมาตรการการสนับสนุนทางการเงินหลายประการเพื่อเป็นการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมานานแล้วแต่เป็นการสนับสนุนที่อยู่ในระดับกลาง เมื่อมีวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม ปี 2540 ซึ่งเป็นผลมาจากการลดค่าเงินบาทได้ทำให้เกิดปัญหาในวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ขึ้นมาอย่างมากภายในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่อยู่ในขั้นวิกฤติ การที่ยอดขายตกต่ำลงมากในประเทศและนโยบายด้านการเงินและการจำกัดสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์เพื่อธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม รัฐบาลได้สนับสนุนให้มีโครงการกู้ยืมฉุกเฉินขึ้นในเดือนธันวาคม ปี 2541 เป็นจำนวนเงิน 40,000 ล้านบาท (ภายหลังเพิ่มถึง 98,000 ล้านบาท) โดยผ่านทางสถาบันการเงินของรัฐบาล (สถาบันการเงินเฉพาะกิจ) ซึ่งเงินกู้ยืมฉุกเฉินนี้มีไว้สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ที่มีคุณสมบัติดังนี้ 1. เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ไม่สามารถกู้เงินใหม่จากธนาคารพาณิชย์ได้ในขณะที่ธุรกิจยังมีเครดิตดีอยู่ 2. เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมที่ต้องการเงินทุนเพื่อไปชำระหนี้หรือ 3. เป็นธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ในระยะเวลา 3 ถึง 6 เดือน เนื่องจากธุรกิจขาดสภาพคล่อง แต่คาดหวังว่าจะสามารถฟื้นตัวได้ หากมีการวางแผนจัดทำตารางชำระหนี้ใหม่

ในเดือนสิงหาคม ปี 2541 รัฐบาลได้ประกาศมาตรการทางเศรษฐกิจที่ชื่อว่า "มาตรการสนับสนุนการลงทุนของธุรกิจส่วนบุคคล" มาตรการนี้ประกอบไปด้วยมาตรการสนับสนุนทางการเงินที่มีผลทางตรงต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนี้คือ ก่อตั้งกองทุนกอบกู้ไทย (40,000 ล้านบาท) สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีมาตรการพัฒนาทางการเงิน ดังนี้

1) การขยายตัวของบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (การเพิ่มเงินทุน การขยายขอบเขตขององค์กรและการบริการ และการปรับองค์กรของธุรกิจ

2) การขยายตัวของบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (การเพิ่มเงินทุน การขยายตัวขององค์กรและผู้กู้ที่มีคุณสมบัติ และการเสริมความสามารถในการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ของเงินกู้

3) การก่อตั้งศูนย์ที่ปรึกษาทางการเงิน

มาตรการเหล่านี้สรุปไว้ในตาราง 2.2-3

ตาราง 2.2-3 มาตรการซึ่งได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2542 และสถานะในปัจจุบัน

รายการ	มาตรการ	สถานะในปัจจุบัน
1. กองทุนเพื่อการร่วมทุน ใน วิชาศึกษานานกลาง และขนาดย่อม	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงการคลังอนุมัติเงิน 1,000 ล้านบาทจากเงินกู้เพื่อการปรับโครงสร้าง - เป็นกองทุนปิดมีอายุ 10 ปี - มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน การจัดการและการจัดหาแหล่งเงินทุนให้กับ วิชาศึกษานานกลางและขนาดย่อม - จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดนโยบายการลงทุนของกองทุน - จัดตั้งคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งเพื่อคัดเลือกบริษัทเอกชนให้เป็นผู้บริหารกองทุน 	<ul style="list-style-type: none"> - กระทรวงการคลังและกระทรวงอุตสาหกรรมได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายเรียบร้อยแล้วและร่างนโยบายการลงทุนกำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของผู้เกี่ยวข้อง - คณะกรรมการคัดเลือกผู้จัดการกองทุนกำลังอยู่ในระหว่างสรรหา ผจก. กองทุน - คาดว่ากองทุนจะเริ่มปฏิบัติงานได้ในปลายเดือนมีนาคม
2. ปรับโครงสร้างบริษัท ประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย)	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มทุน บสย จะทำการเพิ่มทุนจำนวน 4,000 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2542 และเพิ่มทุนอีก 4,000 ล้านบาทในปีพ.ศ. 2547 - ขยายขอบเขตการให้บริการแก่วิสาหกิจที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาทจากเดิม 50 ล้านบาท - ขยายการประกันสินเชื่อจากเดิม จำกัดที่ 10 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านบาท - อัตราค่าธรรมเนียมการประกันสินเชื่อจะลดลงจากร้อยละ 2.0-2.75 เหลือ 1.75 - ปรับปรุงการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการ แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการประกันสินเชื่อและคณะผู้ตรวจสอบภายในเพื่อให้เกิดความโปร่งใสและประสิทธิภาพ - จัดทำแผนการขยายสาขา รวมทั้งแผนการจัดตั้งสาขาระดับภูมิภาค 4 แห่ง - ดำเนินการปรับปรุงทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการเพื่อเพิ่มประสิทธิผลของ บสย - แก้ไขระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินชดเชยเพื่อให้สถาบันการเงินได้รับเงินชดเชยจาก บสย ได้เร็วขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - สถานะเมื่อกลางเดือนมกราคมยังไม่มีเงินจ่ายเงินให้ บสย และยังไม่มีการเพิ่มทุน - การขยายของเขตการให้บริการเพื่อครอบคลุมวิสาหกิจที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท เสร็จเรียบร้อยแล้วตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 - จำนวนเงินค้ำประกันสูงสุดเพิ่มขึ้นเป็น 20 ล้านบาท ในเดือนตุลาคม - อัตราค่าธรรมเนียมการค้ำประกันลดลงเหลือร้อยละ 1.75% - มีการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมา 3 ชุด เพื่อบริหารหน้าที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ การลงทุนของกองทุนและการตรวจสอบเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 - จะทำการเปิดสาขา 2 แห่ง ภายในเดือนมิถุนายน 2543 และจะเปิดสาขาอีก 2 แห่ง ภายในสิ้นปี 2543 - สนง. สาขาจะตั้งอยู่ที่ทำการของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม - จะมีการว่าจ้างพนักงานเพิ่มเติมเพื่อทำหน้าที่ประเมินเงินกู้และการเก็บหนี้ - ระเบียบเกี่ยวกับการประกันสินเชื่อจะได้รับการแก้ไขในเรื่องการจ่ายเงินชดเชยออกจากรัฐยังเป็นการแก้ไขเพื่อส่งเสริมบริการประกันสินเชื่ออีกด้วย
3. ปรับโครงสร้างบริษัท เงินทุนอุตสาหกรรมขนาด ย่อม (บอย)	<ul style="list-style-type: none"> - เพิ่มทุน บอย จำนวน 2.5 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2542 และเพิ่มอีก 5,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2546 - ขยายบริการสินเชื่อให้กับ วิชาศึกษานานกลางและขนาดย่อม ที่มีสินทรัพย์ถาวรรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 100 ล้านบาทจากเดิม 50 ล้านบาท - ขยายเพดานเงินกู้สูงสุดจาก 25 ล้านบาท เป็น 50 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้มีการจ่ายเงิน 1,000 ล้านบาทให้ บอย แล้ว ที่เหลืออีก 1,500 ล้านบาท ที่คาดว่าจะได้ภายในเดือน มีนาคม - ขอบข่ายการให้บริการได้มีการขยายให้ครอบคลุมลูกค้าที่มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 - เพดานเงินกู้เพิ่มขึ้นเป็น 50 ล้านบาท ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 - จะมีการทดลองให้รูปแบบผ่านตัวแทนในปี พ.ศ. 2543 และจะ

รายการ	มาตรการ	สถานะในปัจจุบัน
	<p>ด้านบาท</p> <ul style="list-style-type: none"> - บอช จะปรับปรุงการเดิมสินเชื่อ การอนุมัติและการติดตามผลการประกอบกิจการของลูกค้าเพื่อปรับปรุงคุณภาพของสินเชื่อ - บอช จะพัฒนาระบบการกู้ผ่านตัวแทนนอกเหนือการให้กู้โดยตรงที่ทำอยู่ในปัจจุบัน - ปรับปรุงโครงสร้างการบริหาร ผู้บริหาร และพนักงานทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของ บอช. - ดำเนินการขยายสาขา (6 สาขาในปีพ.ศ. 2542 และสาขาในปีถัดไป) - จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาเพื่อช่วยลูกค้าในการปรับปรุงการปฏิบัติการและการบริหารการเงิน - บอช จะพิจารณาความเป็นไปได้ในการร่วมทุนกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย 	<p>เปิดเป็นบริการปกติในปี พ.ศ. 2544</p> <ul style="list-style-type: none"> - บอช มี 6 สาขาโดยการเปิด 5 สาขาในปี พ.ศ. 2542 และจะเปิดอีก 5 สาขาในอนาคตอันใกล้ - ลูกค้าสามารถรับบริการได้ทุกอย่างที่จุดเดียว ซึ่งเปิดให้บริการทั้งที่ สนง.ใหญ่และสาขา - โอกาสในการร่วมลงทุน กำลังได้รับการศึกษาโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังไม่มีรายงานความก้าวหน้าในขณะนี้
<p>4. จัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษาทางการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ศูนย์ฯ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาด้านการเงินแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านการเงินของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม - ศูนย์ฯ จะเปิดดำเนินการเป็นเวลา 2 ปี โดยเปิดในเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2542 - คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กระทรวงการคลังจัดสรรงบประมาณให้ศูนย์ฯ ในวงเงินไม่เกิน 100 ล้านบาท 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้มีการจัดตั้งศูนย์ฯ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ. 2542 โดยได้รับงบประมาณจากกระทรวงการคลังเป็นเงิน 100 ล้านบาท และได้ดำเนินงานโดยความร่วมมือจากกระทรวงอุตสาหกรรม หอการค้าไทย สภาอุตสาหกรรมไทย สมาคมทหารไทย และ DSIC - ได้เปิดสนง. ศูนย์ฯ ใน 11 จังหวัด (และจะเปิดเพิ่มอีก 14 แห่ง) - ศูนย์ฯ มีระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี

แหล่งที่มา : กระทรวงอุตสาหกรรม บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม

2.2.3.2 สภาพปัจจุบันของการบริการทางการเงินในจังหวัดเป่าหมาย

(1) ประเภทและจำนวนสถาบันการเงินในจังหวัดเป่าหมาย

ดังที่แสดงไว้ในตาราง 2.2-4 ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาล (SFIs) มีสาขาเป็นจำนวนมากในจังหวัดเป่าหมาย อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่าไม่มีสถาบันการเงินใดที่มีฐานในพื้นที่ชนบท

ในกลุ่มธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาลนั้น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้ก่อตั้งสาขาขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมาในเดือนพฤศจิกายน ปี 2542 ตามนโยบายของรัฐบาลและบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ปัจจุบันมีสำนักงานภาคและสำนักงานจังหวัดในจังหวัดนครราชสีมาและสุรินทร์ และกำลังจะเปิดเป็นสำนักงานเพิ่มเติมที่จังหวัดชัยภูมิในเดือนกรกฎาคม ปี 2543

ขณะเดียวกันธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการเกษตร และ ธนาคารออมสิน ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อการออมทรัพย์ส่วนบุคคลได้เปิดดำเนินการอยู่แล้ว จำนวน 48 และ 40 สาขาตามลำดับในจังหวัดเป่าหมาย

(2) รูปแบบการให้กู้ยืมในจังหวัดเป่าหมาย

สภาพปัจจุบันของการให้กู้ยืมเงินโดยธนาคารพาณิชย์ในจังหวัดเป่าหมายมีดังนี้

1) การให้กู้ยืมเงินของธนาคารพาณิชย์

การให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน รวมถึงการแบ่งเป็นกลุ่มรวบรวมไว้ในตาราง 2.2-5

ก. การให้กู้ยืมเงินในสาขาการค้าที่ปรากฏในบัญชีเป็นหลักในการให้กู้ยืมทางการค้าในทุกจังหวัด

ข. จังหวัดนครราชสีมามีส่วนแบ่งเงินกู้ที่มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60 ของยอดเงินกู้รวมของทั้ง 4 จังหวัด ตามมาด้วย บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ

ค. การให้กู้ยืมสำหรับสาขาการทำเหมืองแร่ในบุรีรัมย์มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งสืบเนื่องมาจากการทำเหมืองแร่ผิวดินและกรวดเป็นอุตสาหกรรมที่มีมากของจังหวัด

ตาราง 2.2-4. จำนวนธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐในจังหวัดเป้าหมาย
(จนถึงสิ้นปี 2541)

รายชื่อธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงิน	ยอดรวมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
ธนาคารพาณิชย์					
ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)	111	17	7	8	4
ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)	87	17	4	6	5
ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน)	74	12	4	4	3
ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)	63	11	5	2	2
ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	61	8	2	3	2
ธนาคารมหานคร จำกัด (มหาชน)	43	12	1	4	1
ธนาคารศรีนคร จำกัด (มหาชน)	23	5	-	2	1
ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน)	17	3	1	-	1
ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ	15	1	-	1	1
ธนาคารนครหลวงไทย	13	3	-	2	1
ธนาคารเอเชีย	12	2	1	-	1
ธนาคารนครธน	9	4	-	-	-
ธนาคารรัตนสิน	5	2	-	-	-
ธนาคารไทยทพ	4	2	-	-	-
รวม	537	99	25	32	22
สถาบันการเงินของรัฐ					
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	154	20	11	10	7
ธนาคารออมสิน	131	20	6	8	6
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	6	1	(1)*	-	1
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม	2	(1)*	-	-	-
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม	-	(1)*	-	-	-
รวม	293	42	17	18	14
รวมทั้งสิ้น	830	141	42	50	36

(ที่มา) ธนาคารแห่งประเทศไทย

- (หมายเหตุ)
1. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เปิดสำนักงานสาขาที่จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนพฤศจิกายน 2542
 2. บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม กำหนดเปิดสำนักงานสาขาที่จังหวัดนครราชสีมา ในเดือนเมษายน 2543
 3. บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีกำหนดการเปิดสำนักงานจังหวัดที่จังหวัดชัยภูมิในเดือนกรกฎาคม 2543

ตาราง 2.2-5. จำนวนสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จังหวัดเป้าหมาย ปี 2541

(หน่วย: ล้านบาท %)

ประเภทสินเชื่อ	นครราชสีมา			ชัยภูมิ			บุรีรัมย์			สุรินทร์			รวม		
	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%
เกษตรกรรม	3,036.2	55.0	6.7	631.4	11.4	8.2	1,423.8	25.8	11.6	433.4	7.8	4.6	5,524.8	100	7.4
เหมืองแร่	174.0	42.7	0.4	12	0.3	0.0	179.5	44.0	1.5	53.2	13.0	4.3	407.9	100	0.5
อุตสาหกรรม	6,437.8	66.7	14.2	850.7	8.8	11.1	1,374.9	14.2	11.2	992.5	10.3	10.5	9,655.9	100	12.9
ก่อสร้าง	3,165.4	49.0	7.0	1,151.2	17.8	15.0	1,204.0	18.6	9.8	942.7	14.6	10.0	6,463.3	100	8.6
พาณิชย์	16,217.6	61.1	35.7	2,263.0	8.5	29.5	4,608.8	17.4	37.4	3,465.9	13.1	36.8	26,555.3	100	35.5
ธนาคาร	347.3	29.6	0.8	184.3	15.7	2.4	309.9	26.4	2.5	331.7	28.3	3.5	1,173.2	100	1.6
สหกรณ์การเกษตร	2,434.8	73.3	5.4	348.1	10.5	4.5	360.7	10.9	2.9	177.1	5.3	1.9	3,320.7	100	4.4
ไฟฟ้าประจำ	1,419.5	88.1	3.1	144.2	8.7	1.9	42.5	2.6	0.3	42.7	2.6	0.4	1,648.9	100	2.2
บริการ	3,351.4	68.2	7.4	311.6	6.3	4.1	861.5	17.5	7.0	389.1	7.9	4.1	4,913.6	100	6.6
ส่วนบุคคล	8,791.1	59.5	19.4	1,798.0	12.1	23.4	1,955.1	13.2	15.9	2,241.7	15.2	23.8	14,783.9	100	19.8
รวม	45,375.0	60.7	100	7,681.5	10.3	100	12,320.7	16.5	100	9,420.2	12.6	100	74,797.4	100	100

*ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

(2) ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาล

เงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาลสู่วิสาหกิจขนาด

กลางและขนาดย่อมในจังหวัดเป้าหมาย แสดงไว้ในตาราง 2.2-6

1) การให้กู้ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส) (ดูตาราง 2.2-7)

ก. ใน 4 จังหวัดนี้ ร้อยละ 80 เป็นการให้กู้โดยตรงแก่เกษตรกร และส่วนที่เหลือให้กู้กับสหกรณ์การเกษตร ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ขยายวงเงินกู้ถึงร้อยละ 87 แก่เกษตรกรทั่วทั้งภูมิภาครวมทั้งเงินกู้ผ่านสหกรณ์การเกษตรด้วย ซึ่งจากบริการดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสนับสนุนเงินกู้ส่วนใหญ่สำหรับเกษตรกรที่มีคุณสมบัติที่จะกู้เงินได้

ข. จังหวัดนครราชสีมาใช้เงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นร้อยละ 43 ของทั้ง 4 จังหวัดซึ่งน้อยกว่าเงินกู้ของธนาคารพาณิชย์ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงโครงสร้างอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด และเงื่อนไขการให้กู้เงินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่จะให้กู้เฉพาะเกษตรกรและสหกรณ์การเกษตรเท่านั้น

ตาราง 2.2-6 เงินกู้และเงินค้ำประกันสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในปี 2542
โดยธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐ ในจังหวัดเป่าหมาย

(หน่วย: ล้านบาท %)

	บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม	ธนาคารออมสิน	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์	บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม
ยอดรวมอนุมัติ	ก.า.	560.9	133,665.9	ก.า.	2,788.2
สำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	ก.า.	560.9 (100)	1,050.9 (7.9)	ก.า.	2,788.0 (100)
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ก.า.	191.1 (34.1)	312.9 (0.2)	ก.า.	319.3 (11.5)
จังหวัดนครราชสีมา	538.3 (ก.า.)	40.5 (72)	72 (0.0)	ก.า.	ก.า.
จังหวัดบุรีรัมย์	25.0 (ก.า.)	3.0 (0.5)	2.3 (0.0)	ก.า.	ก.า.
จังหวัดสุรินทร์	126.0 (ก.า.)	0	1.2 (0.0)	ก.า.	ก.า.
จังหวัดชัยภูมิ	180.3 (ก.า.)	3.5 (5.7)	24.7 (0.0)	ก.า.	ก.า.
หมายเหตุ:	จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติในปี 2542	จำนวนเงินกู้ที่อนุมัติ (มกราคม-กันยายน 2542)	ยอดคงค้างของเงินกู้ ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2542	จำนวนเงินกู้ที่เบิกในปี 2542	รวมยอดค้ำประกันเงินกู้ นับถึงเดือนกันยายน 2542

ที่มา : บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม
ธนาคารออมสิน
บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

ตาราง 2.2-7. จำนวนเงินกู้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดเป่าหมาย ปี 2542

(หน่วย : ล้านบาท %)

สถาบัน	นครราชสีมา			ชัยภูมิ			บุรีรัมย์			สุรินทร์			รวม		
	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%	จำนวน	%*	%
ชาวจังหวัด(เกษตรกร)	4,214.7	41.0	77.5	2,116.9	20.6	82.3	1,954.1	19.0	82.3	1,987.7	19.3	87.4	10,273.4	100	81.2
การเกษตร สหกรณ์	1,225.1	51.3	22.5	454.1	19.0	17.7	419.3	17.6	17.7	287.8	12.1	12.6	2,386.3	100	18.8
กลุ่มเกษตรกร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	5,439.9	43.0	100	2,570.9	20.3	100	2,373.4	18.7	100	2,275.5	18.0	100	12,659.7	100	100

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 2.2-8 ประเภทธุรกิจที่ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อนุมัติในสี่จังหวัด

นควรรสีกา	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ชัยภูมิ
1. โรงงาน	1. โรงงาน ก. โยศกริม ข. รองหวาน ค. อัญ ง. เสกซึม จ. รีสถั่วเหลือง ฉ. โรงเลื่อย ช. เครื่องหนัง ซ. ทำเส้นไหม	1. โรงงาน ก. เสกซึม ข. รวงน้ำฝน ค. เบลัดคัส ง. ประตูและหน้าต่าง จ. แปรรูปข้าวเปลือก ฉ. เฟอร์นิเจอร์ ช. รถทอ ซ. กระดาษเงิน กระดาษทอง ด. งานหยาบเคียว ญ. ปลานึ่ง ฎ. ลูกจันทน์ ฉ. น้ำมัน	1. โรงงาน ก. ผ้าอ้อม ข. เครื่องมือทางการเกษตร ค. สิ่งพิมพ์ ง. ดอกไม้ประดิษฐ์ จ. น้ำมันหลอด ฉ. ถังรถ ช. วัสดุก่อสร้าง ซ. นวัตกรรม ด. เฟอร์นิเจอร์ ญ. พลาสติก ฎ. งานเย็บ ฉ. ถ่าน มุง ฐ. อัญ
2. พาณิชยกรรม ก. ค้าขาย	2. พาณิชยกรรม ก. รองเท้า ข. แกล้งงูหิม ค. ขายส่ง ง. สินค้าบริโภค จ. สินค้ารวม ฉ. ธุรกิจใหม่ ช. อุปกรณ์รถยนต์ ซ. ร้านอาหาร	2. พาณิชยกรรม ก. รองเท้า ข. ร้านค้า ค. ตัวเคี้ยวผ้า ง. โยศกริม จ. ขายรองเท้า ฉ. ร้านขนมเงิน ช. เครื่องดื่ม ซ. ร้านอาหาร ด. ร้านผลไม้ ญ. ร้านขายไข่ ฎ. ร้านขายหมอนและกระเปาะ ฉ. ร้านขายสมุนไพร ฐ. ร้านขายผัก ท. ร้านขายปลา ธ. ร้านข้าวแดง ด. ร้านลูกจันทน์ ค. น้ำดื่มและไอศกรีม ค. ปลาข้าว ก. ถิ่นยาสูบ ท. ร้านเครื่องเขียน ด. ร้านขายสลากกินแบ่ง	2. พาณิชยกรรม ก. ร้านค้า ข. เครื่องมือทางการเกษตร ค. สิ่งพิมพ์ ง. ร้านขายยา จ. ร้านอะไหล่รถยนต์ ฉ. รองเท้า
3. บริการ ก. ร้านเสริมสวย ข. ร้านตัดผม ค. ร้านซ่อมรถ ง. ร้านซ่อมมอเตอร์ไซด์ จ. ตู้ซ่อมรถ	3. บริการ ก. โรงหล่อ ข. ซ่อมและทำเบาะที่นั่ง ค. จัดหารงานต่างประเทศ ง. ร้านถ่ายรูป จ. ร้านตัดเสื้อผ้า ฉ. ทำความสะอาดห้องน้ำ ช. ทำผ้า ซ. ส่งสินค้า ด. ร้านตัดผม ญ. ปั๊มน้ำมัน ฎ. ตู้ซ่อมรถ	3. บริการ ก. ร้านและตู้ซ่อมรถ ข. ร้านซ่อมรถยนต์และมอเตอร์ไซด์ ค. ร้านซ่อมรถบรรทุก ง. ร้านซ่อมเครื่องปรับอากาศ จ. การขนส่ง ฉ. ปั๊มน้ำมัน ช. ทำป้าย ซ. ร้านตัดเสื้อผ้า ด. ร้านตัดผม ญ. ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ฎ. ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ท. ร้านซ่อมยาง ท. เจียรนัยเพชรพลอย	3. บริการ ก. ซ่อมบ้าน ข. ร้านและตู้ซ่อมรถ ค. ร้านซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า ง. ร้านปะยาง จ. ปั๊มน้ำมัน ฉ. โรงเลื่อย ช. ร้านซ่อมเครื่องมือการเกษตร ซ. ร้านซ่อมรถ ด. ร้านตัดเสื้อผ้า

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ: ประเภทธุรกิจที่ขีดเส้นใต้ได้รับอนุมัติเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ในปี 2542

ตาราง 2.2-9 จำนวนเงินกู้ของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยในจังหวัดเป่า
 หมาย สำหรับปี 2541 และ 2542

หน่วย: ล้านบาท %

ประเภทของธุรกิจ	ปี	นคราชสีมา		ชัยภูมิ		บุรีรัมย์		สุรินทร์		รวม	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
อาหาร เครื่องดื่ม	2541	228.0	80.4	1.5	5.0	54.0	19.0	-	-	283.5	100
และนุหรี	2542	291.5	65.4	105.0	23.6	-	-	49.0	11.0	445.5	100
หอยผ้า ตักนิตติง	2541	2.0	100	-	-	-	-	-	-	2.0	100
	2542	18.5	96.4	0.7	3.6	-	-	-	-	19.2	100
ผลิตภัณฑ์ไม้และเฟอร์นิเจอร์	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2542	15.0	100	-	-	-	-	-	-	15.0	100
กระดาษและสิ่งพิมพ์	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2542	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เคมีภัณฑ์ ปิโตรเลียม และ	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พลาสติก	2542	60.0	100	-	-	-	-	-	-	60.0	100
ผลิตภัณฑ์แร่โลหะ	2541	50.0	100	-	-	-	-	-	-	50.0	100
ยกเว้นผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม	2542	15.0	100	-	-	-	-	-	-	15.0	100
อุตสาหกรรมเหล็ก	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2542	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ผลิตภัณฑ์เหล็ก เครื่องจักร	2541	53.0	100	-	-	-	-	-	-	53.0	100
และอุปกรณ์	2542	66.0	100	-	-	-	-	-	-	66.0	100
อุตสาหกรรมเกษตร	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2542	36.0	59.0	-	-	10.0	16.4	15.0	24.6	61.0	100
เชื้อเพลิงเครื่องจักรอุปกรณ์	2541	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	2542	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่น ๆ	2541	66.6	99.3	-	-	-	-	0.5	0.7	67.1	100
	2542	36.3	19.3	75.0	39.8	15.0	8	62	32.9	188.3	100
รวม	2541	399.6	87.7	1.5	0.3	54.0	11.9	0.5	0.1	455.6	100
	2542	538.3	61.9	180.3	20.7	25.0	2.9	126.0	14.5	870.0	100

ที่มา: บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลข้างบนสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งหมด

2. ตัวเลขจากจังหวัด ปี 2542

3. การอนุมัติเงินกู้ในปี 2542 อยู่ภายใต้แผนการเงินของรัฐบาลวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรได้ปรับเปลี่ยนนโยบายเพื่อขยายโอกาสการให้บริการมากขึ้น โดยมีการเปลี่ยนพระราชบัญญัติของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรให้สามารถครอบคลุมถึงกลุ่มลูกค้าเหล่านี้ด้วย คือ

- คำจำกัดความของเกษตรกรนั้นรวมถึง คู่สมรส บิดามารดา และบุตร
- เงินกู้ที่ไม่เกี่ยวกับเกษตรกรรมจะมีไว้เพื่อภาคการผลิต การค้าและการบริการ
- เงินกู้เพื่อจุดประสงค์ในการฝึกอบรมเทคนิคทางการเกษตรและการพัฒนามาตรฐานความเป็นอยู่ เช่น การซื้อเครื่องใช้ภายในครัวเรือน
- เงินกู้เพื่อการร่วมมือระหว่างเกษตรกรและผู้ที่ไม่ใช่เกษตรกร
- วงเงินกู้ได้เพิ่มขึ้นจาก 5 ล้านบาท เป็น 15 ล้านบาท

เป็นที่น่าสังเกตว่าภายหลังการขยายบทบาทหน้าที่ของ ธกส ประเภทของธุรกิจที่ให้บริการ เงินกู้แสดงในตาราง 2.2-8

(2) การให้กู้ยืมของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ดูตาราง 2.2-9)

- ก. จังหวัดนครราชสีมาได้รับสินเชื่อมากที่สุดเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม นอกเหนือจากภาคการเกษตรในจังหวัด
- ข. ในจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์และสุรินทร์นั้น เงินกู้ของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ใช้สำหรับโครงการผลิตอาหารและธุรกิจเกษตรอื่น ๆ

(3) บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม (บอย)

ก. บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม เป็นสถาบันการเงินของรัฐบาล ซึ่งให้บริการกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเป็นหลัก และเป็นผู้ให้สินเชื่อกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แต่จำนวนวงเงินกู้นั้นมีไม่มาก ในปัจจุบันเงินกู้สำหรับจังหวัดนครราชสีมา มีมากที่สุดจาก 4 จังหวัด และได้อนุมัติเงินกู้ให้กับอุตสาหกรรมภาคการผลิต คือ อาหาร ปุ๋ย และการกำจัดศัตรูพืช

ข. ในปี 2542 ไม่มีการอนุมัติวงเงินกู้ในจังหวัดสุรินทร์ แต่มีการอนุมัติวงเงินกู้ในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดชัยภูมิ ให้กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรกรรม

(4) ธนาคารออมสิน

ก. วัตถุประสงค์หลักของธนาคารออมสินคือ การสนับสนุนการออม และการให้กู้เงินจำนวนนี้กับองค์กรที่เป็นของรัฐบาล และสถาบันการเงินของรัฐบาล ดังนั้นเงินให้กู้ยืมกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม จึงมีจำนวนน้อย

ข. มีการปล่อยสินเชื่อให้กับจังหวัดบุรีรัมย์มากที่สุด รองลงมาคือ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ ผลของการให้กู้นั้นแตกต่างจากสถาบันการเงินอื่น ๆ

ค. ประเภทของธุรกิจที่ได้รับเงินกู้เพื่อการขยายธุรกิจในปี 2542 คือ ธุรกิจขายส่ง ขายปลีก ที่มีวงเงินให้กู้จำนวนไม่มาก

(5) บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย)

จำนวนของการประกันสินเชื่อที่ได้รับการอนุมัติในปี 2542 นั้นมีน้อย เพราะมีสถาบันการเงินขอสินเชื่อเพียง 2 - 3 โครงการเท่านั้น เนื่องจากปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ใน 4 จังหวัด มีเพียงอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าการเกษตรในจังหวัดนครราชสีมา ที่ได้รับการอนุมัติสินเชื่อ

จากการสัมภาษณ์สถาบันการเงินแสดงให้เห็นว่าทางสถาบันการเงินเพิ่มวงเงินกู้ให้แก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะต้องปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้เจาะจงว่าจะให้สินเชื่อแก่อุตสาหกรรมประเภทใด และจะขยายวงเงินกู้ให้กับผู้ขอกู้ที่มีคุณสมบัติเท่านั้น

3) สถาบันการเงินอื่น ๆ

(1) กระทรวงอุตสาหกรรม

โครงการของกระทรวงอุตสาหกรรมหรือกองทุนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมสู่ภูมิภาค และงานหัตถกรรม ได้ก่อตั้งขึ้นในปี 2536 เพื่อให้การสนับสนุนอุตสาหกรรมท้องถิ่นและงานหัตถกรรมในเขตชนบท โดยการให้ทุนเป็นรายบุคคลและการให้ทุนเป็นกลุ่ม ปัจจุบันโครงการนี้ได้ส่ง

เสริมเงินกู้ที่อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี โดยมีระยะเวลาการชำระเงินคืนนานที่สุด ถึง 10 ปี (รวมทั้งระยะเวลาปลอดหนี้ 3-12 เดือน) เงินกู้แต่ละครั้งต้องมีผู้ค้ำประกัน นอกจากนี้โครงการของกระทรวงอุตสาหกรรม ยังเริ่มเงินกู้พิเศษในปีที่ผ่านมา ซึ่งมีขึ้นเพื่อส่งเสริมธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมภายใต้แผนพัฒนาอุตสาหกรรมภูมิภาคของกระทรวงอุตสาหกรรม เงินกู้ภายใต้โครงการดังกล่าวจะมีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี (ร้อยละ 3 สำหรับโครงการก่อสร้าง) โดยมีระยะเวลาการชำระเงินคืน 10 ปี (ระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี) และผู้กู้จะต้องมีที่ดินหรืออาคารเป็นหลักประกันค้ำประกัน

ตาราง 2.2-10 รวมยอดอนุมัติทั้งหมด และในสี่จังหวัด

(หน่วย : พันบาท)

	ปี	ยอดรวม	นครราชสีมา	ชัยภูมิ	บุรีรัมย์	สุรินทร์
เงินทุนหมุนเวียน	2541	ก.อ.	2,430	510	1,940	940
กองทุน	2542	96,568	610	2,110	2,595	465
เงินกู้พิเศษ	2542	16,500	10,000	-	1,000	-

ที่มา: กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัด ภาคที่ 6 และภาคที่ 7

(2) ศูนย์ที่ปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในจังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์ที่ปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีสาขาตั้งอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีซึ่งจะให้บริการทั้ง 4 จังหวัด อย่างไรก็ตามข้อเสนอของ ศูนย์ที่ปรึกษาทางการเงินสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมก็ยังไม่เป็นที่รู้จักของวิสาหกิจโดยทั่วไป ทั้งนี้ทราบได้จากผลการสำรวจโดยการสัมภาษณ์ แม้ว่าเจ้าหน้าที่ของสมาคมธนาคาร (BA) และสภาอุตสาหกรรมไทย (FTI) จะทราบก็ตาม นี่เป็นตัวอย่างหนึ่งของการดำเนินการที่ไม่ประสบผลสำเร็จของโครงการของรัฐบาลในจังหวัดนั้น ๆ มีกลุ่มคนทั้งในภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนน้อยที่ทราบรายละเอียดและกระบวนการหลังจากได้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อทั่วไป สถานการณ์อาจสะท้อนถึงความจริงที่ว่าโครงการของรัฐบาลส่วนใหญ่ยังคงให้ผลที่เป็นนามธรรม

(3) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด

สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานของกระทรวงอุตสาหกรรมในการพัฒนาอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัด มีบทบาทในการสนับสนุนด้านการเงินให้กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ดังนี้

- เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย ก่อนมีการปรับโครงสร้าง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดจะเป็นหน่วยงานที่แนะนำ ประชาสัมพันธ์ ระเบียบการขอกู้ รวมทั้งรับคำร้องขอกู้เงิน เพื่อส่งให้ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเป็นผู้วิเคราะห์ และเมื่อมีการปรับโครงสร้าง ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สามารถวิเคราะห์ และอนุมัติเงินกู้ได้ตามวงเงินที่ได้รับมอบหมาย

- เงินทุนสนับสนุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมของบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ก่อนปรับโครงสร้าง สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดมีหน้าที่แนะนำ ประชาสัมพันธ์ระเบียบการกู้เงิน รวมทั้งรับคำร้องเพื่อส่งให้บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่ขอนแก่นหรือกรุงเทพมหานคร และเมื่อมีการปรับโครงสร้าง ฝ่ายส่งเสริมอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ก็จะทำหน้าที่เหมือนเดิมในส่วนของจังหวัดที่มีบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมสาขาตั้งอยู่ ก็จะแนะนำให้ผู้ต้องการกู้เงินไปปรึกษากับบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อมสาขาโดยตรง ซึ่งจะได้รับคำแนะนำที่ละเอียด และชัดเจน

2.2.3.3 ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือทางการเงิน

(1) ความคิดเห็นของผู้รู้ วิชาธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

กลุ่มศึกษาได้ไปเยี่ยมกิจการวิสาหกิจเอกชนที่มีขนาดต่าง ๆ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับโครงการสนับสนุนทางการเงินที่ดำเนินการโดยรัฐบาล และธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาล ประเด็นหลักที่ถูกหยิบยกเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐบาล และธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐบาล สรุปได้ดังนี้

ตาราง 2.2-11 งบประมาณของ 4 จังหวัด (ปีงบประมาณ 2541)

(หน่วย : พันบาท)

	นครราชสีมา	บุรีรัมย์	สุรินทร์	ชัยภูมิ
เงินได้				
1. เงินได้ประจำ				
ภาษี	1,171,729.7	475,577.4	442,073.9	380,185.3
ค่าธรรมเนียม ค่าปรับและค่าใบอนุญาต	137,837.9	51,504.6	28,206.9	32,917.4
สินทรัพย์	95,129.0	36,876.1	43,557.9	31,032.2
สาธารณูปโภค	18,901.0	2,872.2	6,400.8	4,628.6
เบ็ดเตล็ด	15,595.8	14,890.8	7,406.6	7,447.7
รวม	1,439,193.5	581,721.0	527,646.1	456,211.1
2. เงินได้พิเศษ				
เงินสนับสนุน	639,098.4	319,691.2	268,356.2	259,452.6
เงินอุดหนุนสำหรับกิจกรรมพิเศษ	167,419.5	68,744.1	32,109.3	55,655.9
เงินออม	161,160.0	48,412.8	83,212.5	39,433.9
เงินกู้	1,096.8	2,560.1	137.6	1,579.8
กองทุนพัฒนาจังหวัด	1,501.8	4,050.0	8,714.9	2,216.0
รวม	970,276.4	443,458.1	392,530.5	358,338.2
รวมเงินได้	2,409,470.0	1,025,179.2	920,176.7	814,549.3
ค่าใช้จ่าย				
1. ค่าใช้จ่ายประจำ				
เงินเดือน	201,729.6	74,793.5	69,068.0	64,313.8
เงินเดือนลูกจ้างชั่วคราว	98,697.8	39,856.6	25,944.9	30,172.0
วัสดุสิ้นเปลือง	349,864.9	141,569.9	124,802.7	148,073.4
สาธารณูปโภค	15,004.4	2,172.9	2,496.4	3,684.8
เงินช่วยเหลือ	40,488.1	9,695.2	11,884.3	15,723.5
ค่าใช้จ่ายการลงทุน	830,120.3	386,110.1	327,766.1	270,214.6
อื่น ๆ	15,563.7	7,793.1	834.7	8,057.0
รวม	1,551,468.9	661,991.4	562,797.1	540,239.1
2. ค่าใช้จ่ายพิเศษ				
ค่าใช้จ่ายตามแผนงาน	188,772.9	95,784.5	66,231.8	70,053.7
ค่าใช้จ่ายจากเงินออม	118,760.7	61,846.9	42,498.0	19,807.7
ค่าใช้จ่ายเงินกู้	6,196.0	6,482.5	36,885.8	2,769.3
อื่น ๆ	192,755.4	22,209.2	20,164.0	6,608.5
รวม	506,485.0	186,323.1	165,779.6	99,239.2
3. ค่าใช้จ่ายจากงบประมาณส่วนกลาง				
จ่ายคืนเงินกู้	10,728.6	4,548.9	4,672.2	5,447.2
ค่าใช้จ่ายโครงการที่ได้รับอนุมัติ	14,445.3	4,044.0	10,462.4	3,680.9
ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	11,317.7	1,698.7	2,314.0	3,784.0
เงินทุนช่วยเหลือ	6,560.3	626.8	355.1	1,330.9
อื่น ๆ	423.9	200.2	103.3	767.5
รวม	43,475.8	11,118.6	17,907.1	15,010.6
รวมค่าใช้จ่าย	2,101,429.7	859,433.1	746,483.8	654,488.9
สอดคล้องเหลือ	+308,040.2	+165,746.2	+173,692.8	+160,060.4

ที่มา: สถิติงบประมาณ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ: 1. เงินสนับสนุนเป็นเงินที่รัฐบาลจัดตั้งให้กับท้องถิ่นตามจำนวนของประชากรในท้องถิ่น ในอัตรา 120 บาท/คนปี เงินสนับสนุนนี้สามารถนำมาใช้เพื่อสร้างความสะดวกในการบริหารงานท้องถิ่น ไม่มีกำหนดเฉพาะเจาะจง

2. เงินคงเหลือจากปีงบประมาณก่อนหน้า สามารถนำมาใช้ในปีก่อนได้ ในรูปแบบของเงินออม และสามารถใช้ได้โดยส่วนราชการท้องถิ่น

1) อัตราดอกเบี้ยยังคงสูงอยู่

ความคิดเห็นนี้อยู่ในวงกว้างของธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม รวมทั้งกลุ่มโรงงาน ความจริงก็คือ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม บางกลุ่มที่ส่งสินค้าออกไปยังต่างประเทศกู้เงินในสกุลเงินของต่างประเทศเพราะอัตราดอกเบี้ยของการกู้ยืมเงินในประเทศนั้นสูงกว่าต่างประเทศ

2) ไม่สามารถกู้เพิ่มได้

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีข้อจำกัดเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อ

3) การขาดเงินสนับสนุนให้กับอุตสาหกรรมท้องถิ่นและวิสาหกิจขนาดเล็ก

ธุรกิจเล็ก ๆ เหล่านี้ต้องการกู้เงินทุนเพียงเล็กน้อย เช่น ประมาณ 100,000 ถึง 200,000 บาท แต่ในขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์หลัก ๆ และ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ไม่ได้สนับสนุนการกู้ขนาดเล็ก เพราะตามพระราชบัญญัติแล้วบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย จะกำหนดวงเงินกู้ยืมที่น้อยที่สุดที่ 500,000 บาท ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรเป็นแหล่งเงินทุนเดียวที่ตอบสนองความต้องการของธุรกิจขนาดเล็กได้ โดยมีกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกองทุนสนับสนุน บริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อมได้รับคำสั่งให้สนับสนุนเงินกู้ขนาดเล็กแต่ บริษัทอุตสาหกรรมขนาดย่อมเองก็ยังไม่มีส่วนในจังหวัดชัยภูมิ บุรีรัมย์ และสุรินทร์ซึ่งมีความต้องการเงินกู้ขนาดเล็กสูง

4) การขาดการประชาสัมพันธ์

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม บางกลุ่มชี้ให้เห็นว่าพวกเขาไม่ทราบเกี่ยวกับข้อมูลการกู้ เช่น "มีเงินกู้ช่วยเหลือชนิดใดบ้างและจากธนาคารใด " "จะติดต่อกับธนาคารได้อย่างไร" หรือ "โครงการใดเหมาะสมที่สุดกับแผนธุรกิจของเขา"

(2) ความคิดเห็นจากสถาบันการเงิน

สถาบันการเงินนั้นอยู่เพียงตรงกลางในระบบธนาคาร พวกเขาเกี่ยวข้องเฉพาะในส่วนที่ว่า เงินกู้ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมจะสามารถชำระคืนในระยะเวลาที่กำหนดได้หรือไม่ ซึ่งหลักการของธุรกิจนี้ดัดแปลงไปสู่การกู้เงินแบบสถาบัน ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม อาจจะล้มเหลวในการชำระเงินกู้ให้ตรงเวลา บุคคลหลายท่านในสถาบันการเงินชี้ให้

เห็นว่ามีความหลากหลายประการที่พวกเขาไม่ใส่ใจนักกับโครงการเงินกู้เพื่อธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

- 1) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม พยายามที่จะปกปิดข้อมูลตัวเลขทางการเงิน
- 2) บางกลุ่มไม่ทำหลักฐานและรายงานทางการเงิน
- 3) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม มักจะรายงานตัวเลขที่ผิดไปจากความเป็นจริง
- 4) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม บางรายดำเนินงานต่อเป็นเวลานานหลายปีแม้ว่าจะล้มละลาย
- 5) ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม ไม่เสนอแผนการขายโดยละเอียด และ
- 6) จำนวนเงินที่ต้องการกู้มากเกินไปเกินกว่ามูลค่าของสินทรัพย์

(3) ประเด็นสรุป

ประเด็นหลักที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเงินสำหรับ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1) ต้องการโครงการระยะยาวดอกเบี้ยต่ำ
ต้องการอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5 - 6 ในขณะที่ระยะเวลาการชำระเงินคืนไม่เปลี่ยนแปลง
- 2) ต้องการการสนับสนุนจากชุมชนท้องถิ่น

ในขณะที่สถาบันการเงินแสดงถึงความตั้งใจที่จะเพิ่มเงินกู้ให้แก่ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม พวกเขากลับไม่มีความคิดที่จะให้โอกาสในระดับแรก ๆ แก่ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในชนบท แต่สถาบันการเงินจะตรวจสอบและยอมรับหรือปฏิเสธการขอกู้เป็นราย ๆ ไปเท่านั้น เพื่อจะเก็บเงินกู้ไว้ให้กับธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมในจังหวัดเป้าหมาย ดังนั้นจึงมีความพยายามที่จะส่งเสริมโครงการโดยการจูงใจสถาบันการเงินให้ปล่อยเงินกู้ โดยเฉพาะในระดับจังหวัดควรมีการเสนอโครงการที่มีประโยชน์และมีประสิทธิผลในฐานะ

ตัวแทนในชุมชนท้องถิ่น และควรจะหากลไกที่จะแสดงถึงพลังศักยภาพของชุมชนต่อเป้าหมายของ การสนับสนุนอุตสาหกรรมท้องถิ่นและนำมาใช้ให้เกิดการพัฒนาในชุมชน

3) ต้องการทางเลือกอื่น ๆ ในการให้บริการทางการเงิน

แม้ว่าธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐ จะเริ่มเข้ามาและกระจายถึง องค์กรของพวกเขาและเพิ่มสาขาในภูมิภาคชนบท พวกเขาก็ยังต้องเดินทางเป็นระยะทางไกล โดยเฉพาะบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมขนาดย่อม และบริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม ที่จำเป็นต้องเริ่มทำให้เป็นที่รู้จักของชุมชน ธุรกิจและประชาชนในเขตชนบท

4) ต้องการความรู้เกี่ยวกับการบริการทางการเงินให้แก่ผู้ปฏิบัติงานของรัฐใน โครงการสนับสนุน ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

เจ้าหน้าที่ของกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้รับผิดชอบโครงการสนับสนุน ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยเฉพาะของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมจังหวัด และสำนักอุตสาหกรรมจังหวัด ซึ่งปฏิบัติงานโดยตรงกับ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม จำเป็นจะต้อง เรียนรู้โครงการให้การสนับสนุนทางการเงินสำหรับ ธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อให้ การบริการให้คำแนะนำปรึกษาแก่พวกเขาเมื่อพวกเขาต้องการได้

2.2.4 การส่งเสริมการลงทุน

2.2.4.1 การส่งเสริมการลงทุนเพื่อการพัฒนาตลาดในจังหวัดเป้าหมาย

ในปลายปี พ.ศ. 2531 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้จัดตั้ง ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 จังหวัดนครราชสีมา เป็นสาขาแห่งแรกของสำนักงาน ซึ่งในปัจจุบัน เป็น 1 ใน 6 ของสำนักงานสาขาในส่วนภูมิภาค เพื่อทำหน้าที่ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และชักจูงให้มีการลงทุนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น อุตรดิตถ์ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ชัยภูมิ เลย มหาสารคาม หนองคาย และหนองบัวลำภู

ศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 นครราชสีมา มีเจ้าหน้าที่รวม 8 คน รวมถึงผู้อำนวยการศูนย์ 1 คน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน 3 คน โดยให้บริการแก่นักลงทุนในท้องถิ่น รวมทั้งผู้ที่ต้องการจะลงทุนในพื้นที่ ดังนี้

1. บริการทั่วไป

- ข้อมูลข่าวสารด้านเศรษฐกิจการลงทุน
- ชี้แนะสู่ทางการลงทุน
- จับคู่ร่วมทุน และสนับสนุนการรับช่วงผลิต
- ประสานงานกับส่วนราชการ/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุน

2. บริการงานส่งเสริมการลงทุน

- แนะนำการขอรับการส่งเสริม และการเตรียมโครงการเพื่อยื่นขอรับการส่งเสริมการลงทุน

- แนะนำการขอแก้ไขโครงการที่ได้รับการส่งเสริม

- แนะนำการขออนุญาตนำช่างฝีมือ/ผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศ การถือกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยบริษัทต่างชาติ

- การพิจารณาอนุมัติยกเว้นอากรขาเข้าของเครื่องจักร วัตถุดิบ และวัสดุจำเป็น

- อำนวยความสะดวกในการติดตั้งระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์

3. กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ

3.1 การจัดสัมมนาและฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่

- จัดสัมมนาเรื่องมิติใหม่ของการส่งเสริมการลงทุน

- จัดสัมมนาเรื่องการพัฒนาอุตสาหกรรมเชื่อมโยง : โอกาสและจัดคู่ธุรกิจ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำผู้ประกอบการในส่วนกลางพบนักลงทุนท้องถิ่น

- จัดสัมมนาเรื่องสู่ทางการลงทุนของคนไทยในอินโดจีน

- จัดสัมมนากระตุ้นการลงทุนในภูมิภาคร่วมกับนักธุรกิจภาคอีสาน เรื่อง "ลงทุน

อะไรในภูมิภาคดียามเศรษฐกิจถดถอย"

- การจัดสัมมนาเรื่องอนาคตการลงทุนของไทยจะเป็นอย่างไรในปี 2000 แก่ผู้ประกอบการท้องถิ่น
- การฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่ในเรื่องวิธีปฏิบัติหลังจากได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุน
- ฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่จำนวน 4 จังหวัด ในเรื่องการแก้ปัญหาและการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้นำองค์กรธุรกิจในพื้นที่ให้ทัดเทียมกับองค์กรธุรกิจสากล

3.2 กิจกรรมอื่น ๆ เพื่อชักจูงการลงทุน

- จัดโครงการผู้ซื้อพบผู้ขาย โดยนำนักธุรกิจผู้ประกอบการอุตสาหกรรมพบกับผู้ผลิตชิ้นส่วนในพื้นที่ และมีการจัดสัมมนาแนวทางช่วยเหลืออุตสาหกรรมสนับสนุนในภาคอีสาน เพื่อเพิ่มช่องทางการผลิตและการจำหน่ายแก่ผู้ประกอบการในพื้นที่
- โครงการนำนักธุรกิจจากส่วนกลางและภูมิภาคเยี่ยมชมโรงงานในพื้นที่ และนำนักธุรกิจในพื้นที่ไปเยี่ยมชมโรงงานทั้งส่วนกลางและภูมิภาค เพื่อพัฒนาผู้ประกอบการท้องถิ่นให้มีความรู้ในด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ประกอบการ เพื่อให้เกิดการลงทุนร่วมกัน
- การนำคณะนักธุรกิจชาวต่างชาติจากประเทศญี่ปุ่น ออสเตรเลีย แคนาดา สหรัฐอเมริกา และเนเธอร์แลนด์ เพื่อศึกษาศักยภาพการลงทุนในพื้นที่ จัดสัมมนาร่วมกับนักลงทุนท้องถิ่น และการเยี่ยมชมโรงงานในพื้นที่
- จัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจโดยร่วมกับกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ จัดงานมหกรรมสินค้าราคาโรงงาน "KORAT OUTLET" โดยเชิญผู้ประกอบการในพื้นที่ 4 จังหวัดเข้าร่วมงาน

3.3 การบริการด้านข้อมูล

ข้อมูลของสำนักงานส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลของบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน นอกจากนี้ยังมีข้อมูลด้านศักยภาพการลงทุนและข้อมูลของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนด้วย ขณะนี้ทางศูนย์เศรษฐกิจได้จัดทำโครงการระบบฐานข้อมูลสารานุกรมด้านการลงทุน (INVESTMENT ENCYCLOPEDIA) เพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้ทันสมัย และครอบคลุมข้อมูลการลงทุนทุกจังหวัดในประเทศไทย ซึ่งนักลงทุนในประเทศและต่างประเทศสามารถนำมาประกอบการตัดสินใจการลงทุนได้ โดยทำเป็นโครงการต่อเนื่องและให้ความสำคัญแก่จังหวัดที่อยู่ในภูมิภาคก่อน

4. นโยบายการส่งเสริมการลงทุน

เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจะปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนและหลักเกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรใหม่ โดยเน้นการสนับสนุนการลงทุนเป็นพิเศษในภูมิภาคหรือท้องถิ่นที่มีรายได้ต่ำและสิ่งเชื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย โดยให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรสูงสุด และยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม โดยกำหนดเงื่อนไขเงินลงทุนขั้นต่ำของโครงการที่จะได้รับการส่งเสริมเพียง 1 ล้านบาท (ไม่รวมค่าที่ดินและทุนหมุนเวียน) และให้ความสำคัญแก่กิจการเกษตรกรรมและผลิตผลจากการเกษตรด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ และชัยภูมิ กับกรุงเทพฯ และปริมณฑล ในด้านของวัตถุดิบ แรงงาน สาธารณูปโภค และเทคโนโลยี กลุ่ม 4 จังหวัดนี้ได้เปรียบกรุงเทพฯ ในด้านการมีทรัพยากรทางการเกษตร/แร่ธาตุบางชนิด และมีแรงงานที่มีค่าจ้างต่ำ ในขณะที่มีข้อเสียเปรียบทางด้านบุคลากรระดับวิศวกรและผู้จัดการ/หัวหน้างาน โครงสร้างพื้นฐานทั้งทางกายภาพและสังคม และการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ ๆ

ในกลุ่ม 4 จังหวัด จังหวัดนครราชสีมามีความได้เปรียบเหนือ 3 จังหวัด ในด้านการติดต่อกับกรุงเทพฯ และโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางสังคมและกายภาพ ราคาที่ดินเกือบจะเท่ากันในกลุ่ม 4 จังหวัด จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ ไม่มีข้อได้เปรียบอื่นใดเหนือจังหวัดนครราชสีมา นอกจากค่าจ้าง และค่าครองชีพที่ต่ำกว่า ถึงแม้ว่าจังหวัดเหล่านี้จะมีทรัพยากรท้องถิ่น เช่น ข้าวหอมมะลิในจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ และแร่โปแตสในจังหวัดชัยภูมิ ตาราง 2.2-12 แสดงข้อแตกต่างบางประการของโครงสร้างพื้นฐาน และการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มจังหวัดเป้าหมายกับเมืองใหญ่อื่น ๆ ในประเทศไทย

ในด้านการพัฒนาตลาด สำนักงานพาณิชย์จังหวัด ได้ให้บริการแก่ผู้ประกอบการในหลายด้าน สำนักงานปลัดกระทรวงทำหน้าที่แจ้งราคาสินค้าเกษตรให้แก่เกษตรกรผู้ผลิตมันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพด และอ้อย โดยการส่งข้อมูลให้ทางโทรสารเป็นรายวันสำหรับมันสำปะหลัง ส่วนราคาข้าว ข้าวโพด และอ้อย จะส่งให้ทุกสัปดาห์ กรมการค้าภายในให้เงินกู้แก่ร้านค้าขนาดเล็กภายในหมู่บ้าน เพื่อช่วยให้กิจการเหล่านี้มีทุนในการดำเนินงานและขยายกิจการ แต่ละหมู่บ้านจะได้รับการจัดสรรเงินกู้ในวงเงิน 30,000 ถึง 50,000 บาท ปัจจุบันมีหมู่บ้าน 9 แห่งที่ใช้เงินกู้ี้ ซึ่งเป็นเงินกู้ที่ไม่มีดอกเบี้ย มี

ระยะเวลาชำระคืน 3 ปี กรมการค้าภายในยังจัดให้มีการสัมมนาและประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้
ประกอบการ และให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบการทางด้านการบัญชี และการตลาดด้วย

ตาราง 2.2-12 สภาพการลงทุนของแต่ละจังหวัด (1/2)

องค์ประกอบ	กรุงเทพมหานคร	อยุธยา (ภาคกลาง)	กาญจนบุรี (ภาคตะวันตก)	ฉะเชิงเทรา (ภาคตะวันออก)	ลำพูน (ภาคเหนือ)
1. พื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม	เขต 1	เขต 2	เขต 2	เขต 2	เขต 3
2. ระยะทางจากกรุงเทพมหานคร	-	76 กิโลเมตร	128 กิโลเมตร	82 กิโลเมตร	670 กิโลเมตร
3. การคมนาคมจากกรุงเทพฯ	-	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ
4. ทำเรือ	ท่าเรือน้ำลึก (คลองเตย)	-	-	ท่าเรือน้ำลึก (แหลมฉบัง มาบตาพุด สัตหีบ)	-
5. ท่าอากาศยาน	สนามบินนานาชาติ (ดอนเมือง)	-	-	-	สนามบินนานาชาติ (เชียงใหม่)
6. ประชา (ลูกบาศก์เมตร) 2538	1,405,200,000	6,269,891	5,880,208	11,495,381	-
7. ปริมาณการใช้ไฟฟ้า (10 ³ กิโลวัตต์ 2538)	20,231,869	1,626,250	497,164	1,164,728	-
8. จำนวนประชากรต่อโทรศัพท์ (2541)	2.0 คน	13.2 คน	23.7 คน	14.7 คน	13.3 คน
9. จำนวนประชากรต่อโรงเรียน (2539)	3,766.0 คน	1,458.5 คน	1,414.1 คน	1,594.6 คน	1,187.3 คน
10. จำนวนประชากรต่อแพทย์	998 คน	6,926 คน	8,277 คน	7,340 คน	9,418 คน
11. ค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน (มกราคม 2541)	162 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท
12. ราคาขายที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมต่อไร่	3,500,000	2,200,000	1,800,000	2,200,000	1,600,000
		4,000,000	4,000,000	4,000,000	
13. รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือน	21,550 บาท	11,376 บาท	10,230 บาท	11,820 บาท	8,736 บาท
14. เงินสะสมต่อหัว (2541)	538,955 บาท	50,070 บาท	24,825 บาท	55,764 บาท	17,739 บาท

ตาราง 2.2-12 สภาวะการลงทุนของแม่ข่ายจังหวัด (2/2)

องค์ประกอบ	สงขลา (ภาคใต้)	นครราชสีมา (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	บุรีรัมย์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	สุรินทร์ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	ชัยภูมิ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)
1. พื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรม	เขต 3	เขต 3	เขต 3	เขต 3	เขต 3
2. ระยะทางจากกรุงเทพฯ	950 กิโลเมตร รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	259 กิโลเมตร รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	410 กิโลเมตร รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ เครื่องบิน	457 กิโลเมตร รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ	342 กิโลเมตร รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ
3. การคมนาคมจากกรุงเทพฯ	เครื่องบิน	เครื่องบิน	เครื่องบิน	เครื่องบิน	รถยนต์ รถโดยสาร รถไฟ
4. ท่าเรือ	ท่าเรือน้ำลึก (สงขลา)	-	-	-	-
5. ท่าอากาศยาน	สนามบินนานาชาติ (หาดใหญ่)	สนามบินภายในประเทศ	สนามบินภายในประเทศ	-	-
6. ประชา (ลูกบาศก์เมตร) 2538	-	12,163,216	5,709,346	6,553,371	8,584,093
7. ปริมาณการไฟฟ้า (10 ⁶ กิโลวัตต์ 2538)	-	1,259,487	239,542	216,584	205,728
8. จำนวนประชากรโทรศัพท์ (2541)	12.2 คน	29.6 คน	71.6 คน	79.7 คน	60.5 คน
9. จำนวนประชากรต่อห้องเรียน (2539)	1,869.4 คน	1,617.7 คน	1,612.4 คน	1,630.2 คน	1,327.5 คน
10. จำนวนประชากรต่อแพทย์	2,265 คน	8,569 คน	16,571 คน	15,642 คน	16,816 คน
11. ค่าจ้างขั้นต่ำวัน (มกราคม 2541)	130 บาท	140 บาท	130 บาท	130 บาท	130 บาท
12. ราคาขายที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมต่อไร่	900,000 บาท	1,000,000	-	-	-
13. รายได้ต่อครอบครัวต่อเดือน	11,089 บาท	8,803 บาท	6,446 บาท	6,517 บาท	7,166 บาท
14. เงินสะสมต่อหัว (2541)	48,755 บาท	19,739 บาท	7,176 บาท	7,397 บาท	7,331 บาท

2.2.4.2 ปัญหาด้านการลงทุน

จากตัวเลขการลงทุนในอดีตที่ผ่านมา จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่มีการลงทุนสูงสุด สามารถชี้ปัญหาได้ดังต่อไปนี้

1. การลงทุนในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ ไม่คึกคัก
2. ความร่วมมือในการชักจูงการลงทุนจากภายนอกยังไม่เพียงพอ
3. การพัฒนาระบบข้อมูลยังไม่มีประสิทธิภาพ

ปัญหาประการแรก

เนื่องจากทั้ง 3 จังหวัด เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดนครราชสีมาแล้วไม่มีข้อได้เปรียบเฉพาะเรื่องใดนอกเหนือจากมีแรงงานราคาถูกอยู่เป็นจำนวนมาก และมีข้อด้อยเมื่อเทียบกับจังหวัดนครราชสีมาในด้านทำเลที่ตั้งที่มีความใกล้กรุงเทพฯ และทำเรื่อน้ำลึกชายฝั่งทะเลตะวันออก โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งทางสังคมและกายภาพที่ด้อยกว่า

ปัญหาประการที่สอง

สาเหตุสำคัญประการแรก ถึงแม้ว่าศูนย์เศรษฐกิจการลงทุนภาคตะวันออกเฉียงเหนือนครราชสีมา จะเป็นหน่วยงานที่ช่วยชักจูงการลงทุนสู่ภูมิภาคด้วยมาตรการการให้สิทธิและประโยชน์สูงสุดแก่โครงการที่ตั้งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ขณะนี้กำลังจะเปลี่ยนแปลงนโยบายใหม่ โดยการให้สิทธิและประโยชน์สูงสุดแก่จังหวัดที่มีรายได้ต่ำ และสิ่งเอื้ออำนวยต่อการลงทุนน้อย) และมีกิจกรรมชักจูงการลงทุนสู่ภูมิภาคด้วยนั้น แต่เนื่องจากมีงบประมาณสำหรับการทำกิจกรรมจำกัด มีบุคลากรน้อย จึงทำให้การชักจูงการลงทุนสู่จังหวัดยังได้ผลไม่เต็มที่นัก

สาเหตุประการที่ 2 เกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่นยังไม่เพียงพอ โดยเฉพาะความร่วมมือในด้านการทำแผนปฏิบัติการในการพัฒนาอุตสาหกรรมยังไม่มี ความชัดเจนที่จะนำไปสู่ภาคปฏิบัติได้ ซึ่งปัญหาข้อนี้ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้อุตสาหกรรมไปตั้งในต่างจังหวัดมากขึ้น

ปัญหาประการที่สาม

เกิดจากการขาดโครงข่ายร่วมของระบบข้อมูล รวมทั้งข้อมูลทางด้านการส่งเสริมการลงทุน ในปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมาก รวมทั้งหน่วยราชการในจังหวัดเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม เทคโนโลยี การผลิต การขาย การส่งออก และการลงทุน ตามวิธีการ และรูป

แบบของตนเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้ต้องการลงทุนจึงประสบปัญหายุ่งยากในการหาข้อมูลที่ต้องการให้ได้ในเวลาอันสั้น โอกาสการลงทุนในจังหวัดจะมีมากขึ้นหากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้สามารถต่อเชื่อมกัน โดยทางคอมพิวเตอร์และสายโทรศัพท์

2.2.5 การสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการ

2.2.5.1 แผนการสนับสนุนและกิจกรรมหลักของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรมให้การสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีการผลิตและการจัดการผ่านศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิอยู่ในเขตพื้นที่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ส่วนจังหวัดบุรีรัมย์และสุรินทร์อยู่ในเขตพื้นที่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7 แผนการสนับสนุนของศูนย์ส่งเสริมฯ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แผนการฝึกอบรม และแผนที่ไม่ใช้การฝึกอบรม

(1) แผนการฝึกอบรม

ในการฝึกอบรมทางวิชาชีพ ผู้ที่รับหน้าที่ในการอบรมในแผนการอบรมด้านการจัดการคือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจากสำนักพัฒนาวิสาหกิจอุตสาหกรรม (Bureau of Industrial Enterprise Development : BIED) และผู้บริหารจากธุรกิจชั้นนำในท้องถิ่น โปรแกรมการฝึกอบรมหลัก ได้แก่ โปรแกรมการอบรม CEFE (Competency-based Economies through Formation of Enterprises) ในโครงการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SSIPP) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากองค์การความร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน (GTZ) รายละเอียดเกี่ยวกับโปรแกรมฝึกอบรม CEFE แสดงไว้ในตาราง 2.2-13

ตาราง 2.2-13 รายการโปรแกรมการฝึกอบรมของ CEFE

โปรแกรม		จำนวนวัน
สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ประกอบการใหม่		
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการความสามารถของผู้ประกอบการ	EC	4
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวางแผนธุรกิจ	BP	10
หลักสูตรเสริมสำหรับการสร้างธุรกิจใหม่	NBC-FC	22
สำหรับผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้ว		
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารการตลาด	SBM-MM	4
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารทั่วไป	SBM-GM	4
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารการผลิต	SBM-PM	4
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารทรัพยากรบุคคล	SBM-HRM	4
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารการเงิน	SBM-FM	4
การบริหารธุรกิจขนาดเล็กในการบริหารอุตสาหกรรมในครัวเรือน	SBM-CI	5
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการปรับโครงสร้างธุรกิจและเพิ่มทุนความสามารถ	BRACE	7
การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มทุนกลยุทธ์โครงการสำหรับการพัฒนาองค์กร	SPEED	9
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการวางแผนธุรกิจ	BP	10
สำหรับการสนับสนุนองค์กร		
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ	AW	
หลักสูตรอบรมผู้ฝึกสอน	TOT	
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับที่ปรึกษา	TOC	
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเจ้าหน้าที่เงินกู้ธนาคาร	TBO	
ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการวางแผนกลยุทธ์	SPW	

ที่มา: โครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดย่อม ข้อมูลการฝึกอบรม CEFE

ผู้ที่รับหน้าที่ให้การฝึกอบรมทางเทคนิคคือเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมจากสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน (Bureau of Supporting Industries Development: BSID) และสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา (Bureau of Industrial Sector Development: BISD) ส่วนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทางวิชาชีพส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่จากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล (RIT) และวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่างๆ

(2) แผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรม

แผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรมประกอบด้วย บริการให้คำปรึกษา บริการทางข้อมูล (ซึ่งรวมถึงงานด้านการศึกษา และงานนิทรรศการ) และบริการทางการเงิน¹

¹ แผนเงินกู้หลักที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมให้บริการเรียกว่าเงินทุนหมุนเวียน เงินทุนดังกล่าวได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 2.2-3 ดังนั้น จึงไม่ได้กล่าวในหัวข้อ 2.2.5

(3) โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท (สอช.)

โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท เป็นโครงการที่มีส่วนประกอบของการฝึกอบรม และส่วนที่ไม่ใช่การฝึกอบรม วัตถุประสงค์หลักคือ ต้องการพัฒนาฝีมือด้านการผลิตให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และเพื่อให้เกิดการสร้างงานในท้องถิ่นเพื่อประชาชนเหล่านี้ด้วย ในการดำเนินโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทนั้นต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงาน 3 ฝ่ายด้วยกันคือ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (หรือหน่วยงานขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล : NGO) รวมทั้งบริษัทเอกชน และประชาชนในท้องถิ่น (กลุ่มชุมชนท้องถิ่น) ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีบทบาทต่าง ๆ ดังนี้

บทบาทของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้แก่

- (ก) เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท
- (ข) จัดหาเงินสนับสนุนบางส่วนสำหรับการฝึกอบรมของคนในหมู่บ้านซึ่งจัดร่วมกับ

ภาคเอกชน

- (ค) จัดหาสถานที่เพื่อทำการฝึกอบรมและการผลิตในระยะเริ่มแรก

บทบาทของภาคเอกชน ได้แก่

- (ก) ให้ความช่วยเหลือด้านการตลาด
- (ข) จัดการฝึกอบรมด้านการผลิต และการจัดการ
- (ค) สร้างการลงทุน
- (ง) จัดหาวัตถุดิบ เทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักร

บทบาทของชุมชนในชนบท ได้แก่

- (ก) ทำการผลิต
- (ข) จัดตั้งสหกรณ์ และลงทุนเพื่อให้สามารถเป็นเจ้าของสหกรณ์นั้น

บทบาทขององค์กรที่ไม่ใช่รัฐบาล (NGOs) ได้แก่

- (ก) อำนวยความสะดวก และประสานงานเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆ
- (ข) พัฒนาความสามารถของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชน

2.2.5.2 แผนการฝึกอบรมและแผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรมของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ดำเนินงานโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการ 13 คน ลูกจ้างประจำ 8 คน และลูกจ้างชั่วคราวอีก 27 คน

(1) แผนการฝึกอบรม

โปรแกรมการฝึกอบรมที่ดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ถึง 2542 แสดงไว้ในตาราง 2.2-14 จำนวนของแผนการฝึกอบรม และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมในจังหวัดนครราชสีมาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยมีโปรแกรมการฝึกอบรมที่เกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทเป็นส่วนใหญ่ โปรแกรมการฝึกอบรมภายใต้โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท แบ่งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ การฝึกอบรมทักษะการผลิตพื้นฐาน การอบรมเพื่อเพิ่มทักษะ และการอบรมเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ และจากการที่จำนวนโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทเพิ่มขึ้นจาก 1 โครงการในปี 2540 เป็น 6 โครงการในปี 2541 และ 15 โครงการในปี 2542 ทำให้จำนวนโปรแกรมการฝึกอบรมในโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบทเพิ่มขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน² อย่างไรก็ตาม การฝึกอบรมทักษะการผลิตพื้นฐาน และการอบรมเพื่อเพิ่มทักษะจะรวมกันเป็นโปรแกรมเดียวตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นไป

ตามโปรแกรมการอบรม CEFE จะมีการดำเนินโปรแกรมการอบรม 3 โปรแกรมในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่

- (ก) หลักสูตรการสร้างธุรกิจใหม่ (New Business Creation-Full Course : NBC-FC) 22 วัน
- (ข) หลักสูตรฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม (Training of Trainers Course : TOT) 12 วัน และ
- (ค) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (Appreciation Workshop : AW) 2 วัน

² ในจำนวน 15 โครงการนี้มีโครงการซึ่ง NGO มีส่วนร่วมอยู่ 1 โครงการ

นอกจากแผนการฝึกอบรมในตาราง 2.2-14 แล้วยังมีแผนการฝึกอาชีพภายในโครงการที่ OJC (Off-farm Job Creation Project of Small and Medium Enterprise in the Northeast of Thailand)³ ซึ่งมีระยะเวลาโครงการตั้งแต่ปี 2540 ถึง 2543 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินการโครงการ OJC โดยได้รับความช่วยเหลือจาก BADC (Belgium Administration of Development Cooperation) ประเทศเบลเยียม และได้จัดหางค์กรแคร์นานาชาติ (CARE International) ซึ่งเป็น NGO ปฏิบัติงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 4, 6, 7 ให้กับ 3 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดอุดรธานี จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดบุรีรัมย์ วัตถุประสงค์ของโครงการ OJC คือเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน และเพื่อถ่ายทอดความรู้และทักษะต่างๆ เพื่อพัฒนาชนบทขององค์กรแคร์นานาชาติให้เจ้าหน้าที่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม

³ สำนักงานใหญ่ของ OJC คือศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 4 จังหวัดอุดรธานี และมีสำนักงานย่อยของโครงการ อยู่ ณ จังหวัดนครราชสีมา (ศูนย์ส่งเสริมฯภาคที่ 6) และจังหวัดบุรีรัมย์ (ศูนย์ส่งเสริมฯภาคที่ 7)

ตาราง 2.2-14 รายการโปรแกรมการฝึกอบรมของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6

	นครราชสีมา				ชัยภูมิ			
	2539	2540	2541	2542	2539	2540	2541	2542
จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	13	23	16	32	7	9	8	5
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	5	2	1	3	1	0	1	1
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม	3	2	1	2			1	1
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	1							
สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา	1							
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	2	5	3	8	0	1	1	0
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม	1	3				1	1	
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	1	2	2	2				
JODC			1					
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม				3				
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				2				
แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม				1				
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	6	15	1	3	6	8	6	4
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น		1	11	18				
การผลิตเงินพื้นฐาน		1	9	10				
การยกระดับความชำนาญ			2	5				
การจัดการ				3				
จำนวนเข้าฝึกอบรม	157	504	717	n.a.	193	275	n.a.	n.a.
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	22	12	7	13	5	0	7	5
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม	12	12	7	10			7	5
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	5							
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา	5			3	5			
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	3	12	91	60	0	2	2	0
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม	2	7				2	2	
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	1	5	90	3				
JODC			1					
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม				36				
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				20				
แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม				1				
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	132	440	45	42	188	273	226	136
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น		40	574	1181				
การผลิตเงินพื้นฐาน		40	504	690				
การเพิ่มทักษะฝีมือ			70	480				
การจัดการ				11				
จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม	247	572	1021	n.a.	124	152	160	101
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	74	52	33	73	14	0	27	38
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม	38	52	33	51			27	38
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	15							
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา	21			22	14			
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	85	263	203	479	0	50	33	0
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม	56	109				50	33	
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม	29	154	189	83				
JODC			14					
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม				96				
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				100				
แผนปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม				200				
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	88	217	15	36	110	102	100	63
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น		40	770	1447				
การผลิตเงินพื้นฐาน		40	680	1125				
การเพิ่มทักษะฝีมือ			90	234				
การจัดการ				88				

ที่มา: รายงานประจำปี ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ปี 2539 2540 2541 2542

ธุรกิจที่จะได้รับการส่งเสริมจาก OJC ได้แก่ผู้รับเหมาช่วงการผลิต (sub-contractor) ของงานด้านสิ่งทอ จำนวนเป้าหมายของการส่งเสริมระหว่างปี พ.ศ. 2540-2543 คือ 65 ธุรกิจ ใน 12 หมู่บ้าน ในขณะที่จำนวนที่ทำการส่งเสริมจริงคือ 52 ธุรกิจ ใน 6 หมู่บ้าน กลยุทธ์ในการช่วยเหลือ ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ได้แก่

- ก) ทักชะการผลิต
- ข) การพัฒนาตลาด
- ค) การตลาด
- ง) การจัดการกลุ่ม
- จ) เงินทุนหมุนเวียน
- ฉ) การพัฒนาผลิตภัณฑ์
- ช) การจัดการด้านการเงิน
- ซ) การพัฒนาความสามารถในการประกอบการ

ในส่วนประกอบทั้ง 8 นี้ส่วนของการตลาด และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ยังไม่มี การดำเนินการส่งเสริม

ในจังหวัดชัยภูมิ จำนวนโปรแกรมการฝึกอบรมไม่เพิ่มขึ้น และไม่มี การส่งเสริมจาก โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท ในพื้นที่จังหวัด

(2) แผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรม

แผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรมของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ประกอบด้วย บริการ ให้คำปรึกษา บริการทางการเงิน และบริการทางข้อมูล ภายใต้แผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (Industrial Restructuring Program: IRPs) มีผู้สนใจเข้ารับบริการให้คำปรึกษา (IRP Project-13) 20 ราย นอกจากนั้น ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ได้จัดการสัมมนาส่งเสริมให้กับแผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2542 ในแผนดังกล่าว ผู้ที่ให้คำปรึกษาในทางปฏิบัติคือ คณะที่ปรึกษา 5 ท่านจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ทำหน้าที่คอยดูแล ติดตาม ผลของบริการให้คำปรึกษาเท่านั้น และเนื่องจากบริการให้คำปรึกษาเป็นบริการที่ไม่คิดค่าใช้จ่ายจึงไม่

มีการใช้เงินกองทุนเพื่อการปรึกษา (Consulting Fund: CF)⁴ ในปี 2539 มีผู้สมัครเข้ากองทุนฯ CF 13 ราย และได้รับการอนุมัติ 6 ราย อย่างไรก็ตาม เมื่อเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจจึงไม่มีผู้สมัครเข้ากองทุน นับตั้งแต่ปี 2540 เป็นต้นมา

กองทุนเพื่อการฝึกอบรม (Training Fund: TF) ไม่ได้ถูกนำมาใช้ในจังหวัด นครราชสีมา

2.2.5.3 กิจกรรมในศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7 ดำเนินงานโดย เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการจำนวน 9 คน ลูกจ้างประจำ 5 คน และลูกจ้างชั่วคราว 35 คน

(1) โครงการฝึกอบรม

โปรแกรมฝึกอบรมที่ดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 (ศอก 7) ระหว่างปี พ.ศ. 2539 ถึง 2542 แสดงอยู่ในตาราง 2.2-15 โปรแกรมการฝึกอบรมที่สำคัญ ๆ ซึ่งดำเนินการโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 จะเป็นโปรแกรมที่เกี่ยวกับโครงสร้างการส่งเสริมอุตสาหกรรมในชนบท (โครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท) จนถึงปัจจุบันศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบททั้งสิ้น 40 โครงการ โดยมี 20 โครงการที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการ ในจังหวัดบุรีรัมย์ มีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท 7 โครงการจากจำนวนทั้งสิ้น 17 โครงการ ที่ได้เริ่มการประกอบธุรกิจ ในจังหวัดสุรินทร์ มีโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท 1 โครงการ จากจำนวนทั้งสิ้น 4 โครงการที่ได้เริ่มการผลิต การปฏิบัติงานตามโครงการส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมในชนบท โดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 มีข้อแตกต่างกันอยู่ประการหนึ่งคือ ในขณะที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 มักจะทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานด้วยตนเอง ศูนย์ส่งเสริม

⁴ กองทุนเพื่อการปรึกษา (Consulting Fund : CF) เรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากบริษัทที่มารับบริการให้คำปรึกษาคิดเป็นร้อยละ 50 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด

อุตสาหกรรมภาค 7 มักจะใช้หน่วยงาน NGOS เช่น สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน และมูลนิธิพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน

ตารางการฝึกอบรมอื่น ๆ ที่จัดโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 มีค่อนข้างจำกัด มีการจัดการฝึกอบรมทางด้านเทคนิคและด้านการจัดการ 2-3 ครั้งในจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่มีการจัดการฝึกอบรมทางด้านเทคนิค ในจังหวัดสุรินทร์ นอกจากนี้ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ได้จัดการฝึกอบรมทางด้านอาชีพ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใน จังหวัดบุรีรัมย์ มีจำนวนค่อนข้างสม่ำเสมอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ในจังหวัดสุรินทร์ จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 แต่จำนวนผู้เข้ารับการฝึกอบรมใน ปี พ.ศ. 2542 มีจำนวนน้อยกว่า 1 ใน 3 ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมใน จังหวัดบุรีรัมย์ ในปีเดียวกัน

ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ได้จัดโครงการฝึกอบรมโดยการปฏิบัติงานจริง ในจังหวัดบุรีรัมย์ ในปี พ.ศ. 2542 ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 จัดให้มีการฝึกอบรมดังกล่าวรวม 15 โปรแกรม และมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมรวม 160 คน

(2) แผนที่ไม่ใช่การฝึกอบรม

เช่นเดียวกับศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 โปรแกรมการให้คำปรึกษาภายใต้โครงการแผนการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรม (IRP-13) เป็นกิจกรรมหลักของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7 จำนวน 6 ราย อย่างไรก็ตามในปัจจุบันกองทุนเพื่อการฝึกอบรมนั้นไม่มีการใช้แล้ว เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมร้อยละ 50 เป็นภาระของผู้มารับบริการ

ตาราง 2.2-15 รายการโปรแกรมการฝึกอบรมของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 7

	บุรีรัมย์				สุรินทร์			
	2539	2540	2541	2542	2539	2540	2541	2542
จำนวนโครงการที่ดำเนินการ	0	46	28	34	0	2	4	9
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	0	1	0	0	0	0	0	0
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม								
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
สำนักงานพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา		1						
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	0	0	1	2	0	0	0	2
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม			1	1				1
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
JODC								
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม								
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				1				1
แผนปฏิบัติการสร้างอุตสาหกรรม								
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	0	15	16	14	0	2	3	5
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น	2	30	11	18	0	0	1	2
การผลิตเงินพื้นฐาน		16	11	12				2
การยกระดับความชำนาญ		4		6			1	
การจัดการ		10						
จำนวนวิทยากรอบรม	0	1985	991	1333	0	26	110	257
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	0	5	0	0	0	0	0	0
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม								
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา		5						
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	0	0	2	13	0	0	0	15
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม			2	3				5
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
JODC								
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม								
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				10				10
แผนปฏิบัติการสร้างอุตสาหกรรม								
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	0	551	384	405	0	26	65	147
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น	0	1429	605	915	0	0	45	95
การผลิตเงินพื้นฐาน		1300	605	645				95
การเพิ่มทักษะฝีมือ		66		270			45	
การจัดการ		63						
จำนวนผู้เข้าฝึกอบรม	0	2124	1129	1571	0	22	134	299
การฝึกอบรมด้านเทคนิค	0	21	0	0	0	0	0	0
สำนักงานพัฒนาสนับสนุนอุตสาหกรรม								
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา		21						
การฝึกอบรมด้านการจัดการ	0	0	24	85	0	0	0	73
สำนักพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม			24	32				25
ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม								
JODC								
สำนักงานพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรม								
สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม				53				48
แผนปฏิบัติการสร้างอุตสาหกรรม								
การฝึกอบรมด้านวิชาชีพ	0	213	175	291	0	22	64	79
โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนท้องถิ่น	0	1890	930	1195	0	0	70	147
การผลิตเงินพื้นฐาน		1450	930	810				147
การเพิ่มทักษะฝีมือ		100		385			70	
การจัดการ		340						

ที่มา: รายงานประจำปี ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่ 6 ปี 2539 2540 2541 2542

2.2.5.4 ปัญหาเกี่ยวกับการสนับสนุนทางเทคนิคเพื่อการผลิตและการจัดการ

ถึงแม้ว่าจะได้มีการจัดตั้งศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ในพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้ และได้มีการจัดเตรียมโครงการการให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคแล้วก็ตาม แต่ผลการปฏิบัติงานของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 ยังไม่มากพอที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมอุตสาหกรรม

เหตุผลประการแรก คือ บุคลากรส่วนใหญ่ของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 เป็นข้าราชการที่ทำงานทางด้านธุรการ และไม่มีความชำนาญทางด้านการบริหารธุรกิจและด้านการผลิต เพราะฉะนั้น หากไม่มีการร้องขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ แล้ว ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคก็จะไม่สามารถให้คำแนะนำแก่บริษัทที่มาขอใช้บริการ

ประการที่สองจำนวนบุคลากรในศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค แต่ละแห่งยังไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามโครงการทั้งหมด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคแต่ละแห่งต้องดูแลรับผิดชอบ 4 ถึง 5 จังหวัดใน ขณะที่บุคลากรหลักของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคแต่ละแห่งมีเพียงประมาณ 10 คน

ประการที่สามศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคยังไม่ตระหนักถึงความต้องการของบริษัทท้องถิ่นในด้านการฝึกอบรมและด้านการให้คำปรึกษา ฉะนั้นการให้การสนับสนุนจึงยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ปัญหานี้อาจมีส่วนมาจากการขาดแคลนบุคลากรในศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ในด้านคุณภาพและความชำนาญในวิชาชีพการบริหารธุรกิจ

ประการที่สี่ ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคมิได้จัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ ทางด้านการผลิตและการจัดการ ทำให้ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคไม่มีข้อมูลที่จะเรียกใช้ได้โดยทันที การที่ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะหาผู้เชี่ยวชาญที่เหมาะสมในแต่ละด้าน ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคจะต้องเดินเรื่องไปตามลำดับขั้นตอนของศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรม เมื่อติดต่อไปยังสำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขาหรือสำนักอื่นๆ ซึ่งการเดินเรื่องตามขั้นตอนนี้ต้องใช้เวลามาก ความยืดหยุ่นและความรวดเร็วในการให้การสนับสนุนทางเทคนิคโดยศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าคุณภาพของการบริการ

ประการที่ห้า การประสานงานระหว่างศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคและสถาบันที่ให้การสนับสนุนทางเทคนิคอื่น ๆ ยังไม่เพียงพอ ปัจจุบันมีสถาบันอื่น ๆ นอกจาก ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค ที่ให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิคเพื่อการผลิตและการจัดการ ตัวอย่างของสถาบันเหล่านี้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สถาบันไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันยานยนต์ สถาบันสิ่งทอไทย สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) สภาอุตสาหกรรมไทยและอื่น ๆ ถึงแม้ว่าสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้จะสามารถให้ความสนับสนุนทางด้านเทคนิคแก่บริษัทต่าง ๆ ทั่วประเทศ แต่สถาบันเหล่านี้ก็มิได้ให้ความสำคัญแก่พื้นที่ศึกษา 4 จังหวัดมากกว่าจังหวัดอื่น ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสถาบันเหล่านี้ต้องรับผิดชอบทั่วทั้งประเทศ การที่จะดึงความสนใจของสถาบันต่าง ๆ เหล่านี้ให้มาสนใจพื้นที่ 4 จังหวัด ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 และศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 7 จะต้องสื่อสารให้คนสนใจสถาบันเหล่านี้อย่างจริงจัง และชี้ชวนให้สถาบันเหล่านี้ให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นสำหรับ 4 จังหวัดนี้

2.2.6 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่องานอุตสาหกรรมในพื้นที่โครงการ ซึ่งได้แก่ จังหวัด นครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ จำเป็นจะต้องศึกษาถึงสถานการณ์ในปัจจุบันของอุปสงค์ และอุปทานของแรงงานในท้องที่เป็นอันดับแรก ทิศทางของอุปสงค์ของแรงงานเพื่องานอุตสาหกรรมในแต่ละจังหวัดแสดงให้เห็นได้จากจำนวนสถานประกอบการ และจำนวนลูกจ้างในแต่ละจังหวัด

สำหรับแหล่งอุปทานของแรงงานเพื่องานอุตสาหกรรมมีอยู่ 2 แหล่งด้วยกันคือ ผู้ที่สำเร็จการศึกษาใหม่ และผู้ที่อยู่ในแรงงานอยู่แล้วแต่ไม่มีงานทำ เพราะว่าแรงงานสามารถเคลื่อนย้ายไปทุกหนทุกแห่งในประเทศได้อย่างเสรี จึงมักจะมีการเคลื่อนย้ายของแรงงานออกนอกพื้นที่ และเข้ามาในพื้นที่ ในจำพวกที่อยู่ในแรงงานอยู่แล้วแต่ไม่มีงานทำ เป็นการยากที่จะบอกจำนวนแน่นอนว่ามีเท่าไรที่เคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่ และเคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่ที่ไม่มีสถิติ อย่างไรก็ตาม เป็นที่กล่าวกันโดยทั่วไปว่าคนงานที่ไม่มีงานทำจำนวนมากได้เดินทางกลับบ้านตั้งแต่ประเทศประสบปัญหาเศรษฐกิจสำหรับจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ในพื้นที่ สามารถหาตัวเลขได้จากสถิติการศึกษาในแต่ละจังหวัด แต่ก็ยังมีจำนวนมากที่ไปหางานทำในกรุงเทพฯ หรือเมืองอื่น ในบทนี้จะเป็นการตรวจสอบถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์เพื่องานอุตสาหกรรมเท่าที่จะสามารถทำได้ตามที่มีสถิติ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

2.2.6.1 สถานภาพการศึกษาในปัจจุบัน

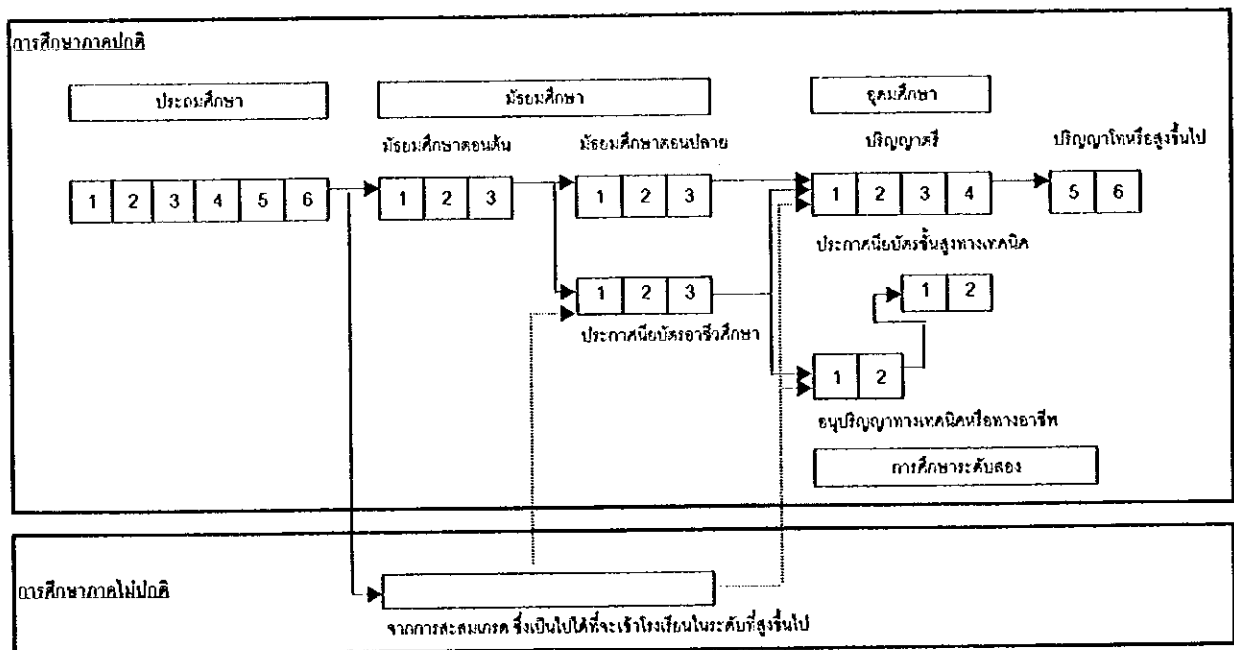
(1) โครงสร้างการศึกษาในประเทศไทย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2542 แบ่งการศึกษาในระบบออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุมการศึกษาเป็นระยะเวลา 12 ปีก่อนการศึกษาขั้นอุดมศึกษา และเป็นการศึกษาที่ไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ส่วนการศึกษาขั้นอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา การศึกษาภาคบังคับกำหนดไว้ 9 ปี ซึ่งครอบคลุมการศึกษา ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น

นอกจากนี้ ยังมีสถานศึกษาที่สอนหลักสูตรทางด้านอาชีวศึกษา เช่นวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ ซึ่งเริ่มต้นจากระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยสารพัดช่างเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรทางด้านช่าง และวิทยาลัยการอาชีพเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรทางด้านอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษาเปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรอาชีวศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และระดับปริญญา นอกจากโปรแกรมการศึกษาในระบบแล้ว ยังมีโปรแกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งให้การฝึกหัดทางด้านวิชาชีพ การอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมอาชีพ ซึ่งถูกจัดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาถูกจัดให้เป็นการศึกษาในระดับอุดมศึกษา สถานศึกษาในระดับนี้ประกอบด้วยวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย รวมทั้งวิทยาลัยอาชีวศึกษา และวิทยาลัยเทคนิค จำนวนปี และระดับการศึกษาแสดงอยู่ในแผนภาพ 2.2-6

แผนภาพ 2.2-6 โครงสร้างลำดับการศึกษาของประเทศไทย

ที่มา: สถิติของกรมอาชีวศึกษา ปี 2541 และจากเอกสารสัมภาษณ์โดยกรมอาชีวศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังทำการปฏิรูปการศึกษา ประเด็นสำคัญของการปฏิรูป ได้แก่การกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาไปสู่ท้องถิ่น การรวมกระทรวงศึกษาธิการกับทบวงมหาวิทยาลัย และการรวมกรมที่มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าด้วยกัน การปฏิรูปนี้มีเป้าหมายว่าจะแล้วเสร็จในปี พ.ศ. 2545

(2) การเปรียบเทียบเชิงปริมาณของการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ใน 4 จังหวัด

การเปรียบเทียบเชิงปริมาณของการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในแต่ละจังหวัดในปัจจุบัน โดยใช้ตัวบ่งชี้ 5 ตัว ดังต่อไปนี้

ก) ร้อยละของจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัด

ข) ร้อยละของจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัด

ค) ร้อยละของจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งหมดของจังหวัด

ง) จำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียน

จ) จำนวนนักเรียนต่อครู 1 คน

ในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ข้อมูลเชิงปริมาณมิได้แสดงความแตกต่างอย่างมีนัยในระหว่าง 4 จังหวัด ในด้านร้อยละของจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาต่อประชากรทั้งหมดของจังหวัด จังหวัดนครราชสีมา (ร้อยละ 9.10) มีจำนวนที่ต่ำที่สุดใน 4 จังหวัด และ จังหวัดสุรินทร์ (ร้อยละ 10.34) มีจำนวนสูงสุด อย่างไรก็ตามความแตกต่างนี้มีเพียง ร้อยละ 1.24 จำนวนร้อยละของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาต่อประชากรทั้งหมดของจังหวัด ใน 4 จังหวัดเกือบจะเท่ากัน (ตาราง 2.2-16) อัตราส่วนของจำนวนนักเรียนต่อชั้นเรียน และต่อครู 1 คน แสดงให้เห็นถึงสภาพที่ใกล้เคียงกันของการศึกษาในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ใน 4 จังหวัด (ตาราง 2.2-17)

ตัวบ่งชี้ที่ 5 ของทั้ง 4 จังหวัดมีค่าใกล้เคียงกับค่าโดยรวมของทั้งประเทศ

ตาราง 2.2-16 จำนวนประชากร และจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา

	ประชากร*	จำนวนนักเรียน		
		ชั้นประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย
ประเทศไทย**	61,248,436	5,935,577	2,420,713	96,181
นครราชสีมา ***	2,605,483	237,153	104,854	39,500
บุรีรัมย์	1,476,984	149,686	62,552	27,885
สุรินทร์***	1,320,796	136,524	85,348	
ชัยภูมิ	1,096,687	108,023	45,522	19,922
		ชั้นประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย
ประเทศไทย**		9.69%	3.95%	1.57%
นครราชสีมา		9.10%	4.02%	1.52%
บุรีรัมย์		10.13%	4.24%	1.89%
สุรินทร์		10.34%	6.46%	
ชัยภูมิ		9.85%	4.15%	1.82%

* ข้อมูลสถิติประชากรจากหนังสือข้อมูลประเทศไทยประจำปี 2541

** ข้อมูลจำนวนนักเรียนในประเทศไทยจากรายงานสถิติการศึกษา

***ข้อมูลจำนวนนักเรียนในจังหวัดนครราชสีมา และสุรินทร์ จากรายงานข้อมูลจังหวัด ปี 2541 จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดชัยภูมิ

ตาราง 2.2-17 อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนและนักเรียนต่อครู

	นักเรียนห้องเรียน		นักเรียน/ครู	
	ชั้นประถม	ชั้นมัธยม	ชั้นประถม	ชั้นมัธยม
ประเทศไทย*	23	35(ต้น) 37(ปลาย)		
นครราชสีมา**	23	35(ต้น) 36(ปลาย)	20	22(ต้น) 20(ปลาย)
บุรีรัมย์	23	34	21	22
สุรินทร์**	24	35	20	25
ชัยภูมิ	20	35	19	24

* อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนในประเทศไทย จากสำนักสถิติการศึกษาปี 2541

** อัตราส่วนนักเรียนต่อห้องเรียนของจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์

จากรายงานข้อมูลจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์ ปี 2541

ที่มา : รายงานข้อมูลจังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดชัยภูมิ ปี 2542

(3) แนวโน้มของสถิติทางการศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดบุรีรัมย์
บุรีรัมย์
สำหรับจังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้มีการวิเคราะห์สถิติทางการศึกษาเรียบร้อยแล้ว

1) จังหวัดนครราชสีมา

จำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษาใน จังหวัดนครราชสีมาลดลงจาก 262,768 คน ในปี พ.ศ. 2535 เหลือ 224,950 คน ในปี พ.ศ. 2542 (ตาราง 2.2-18) ถึงแม้ว่าจำนวนนักเรียนจะลดลง จำนวนร้อยละของนักเรียนในระดับประถมศึกษาต่อจำนวนประชากรในวัยประถมศึกษาอยู่ที่ร้อยละ 98 ในปี พ.ศ. 2542⁵ จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้นจาก 69,719 คน ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 105,137 คน ในปี พ.ศ. 2542 จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้นจาก 31,940 คน ในปี พ.ศ. 2535 เป็น 65,218 คน ในปี พ.ศ. 2542 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนถึงปี พ.ศ. 2542 จำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น 1 เท่าตัว ในระดับอุดมศึกษาจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 11,480 คนในปี พ.ศ. 2535 เป็น 35,665 คนในปี พ.ศ. 2541 และลดลงเหลือ 30,287 คนในปี พ.ศ. 2542 หรือคิดเป็นร้อยละ 16 ของจำนวนประชากรในวัยอุดมศึกษาทั้งหมดใน จังหวัดนครราชสีมา

⁵ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

ตาราง 2.2-18 จำนวนนักเรียน นักศึกษาใน จังหวัดนครราชสีมา

	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	เด็กในวัย เรียน
ประถมศึกษา	262,768	255,496	274,487	240,402	233,058	237,153	227,537	224,950	230,515
มัธยมศึกษาตอนต้น	69,719	82,517	94,124	86,267	104,534	105,137	104,092	101,055	115,498
มัธยมศึกษาตอนปลาย	31,940	35,968	42,981	48,077	55,466	60,178	63,303	65,218	125,910
อุดมศึกษา	11,480	9,597	15,736	18,011	22,470	33,865	35,665	30,287	187,575

เปลี่ยนแปลง									
ฐานปี 2535=100	2535	2536	2537	2538	2539	2540	2541	2542	
ประถมศึกษา	100%	97%	104%	91%	89%	90%	87%	86%	
มัธยมศึกษาตอนต้น	100%	118%	135%	124%	150%	151%	149%	145%	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	100%	113%	135%	151%	174%	188%	198%	204%	
อุดมศึกษา	100%	84%	137%	157%	196%	295%	311%	264%	

ที่มา: สำนักงานการศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ในปี พ.ศ. 2542 ร้อยละ 95 ของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 78 ของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญ และสายอาชีพ (ตาราง 2.2-19) อัตราส่วนของผู้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ ต่อผู้ที่เข้าเรียนต่อในสายอาชีพ คิดเป็น 71 ต่อ 29 ประมาณ 2 ใน 3 ของนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี พ.ศ. 2542 เลือกเรียนสายสามัญ

ตาราง 2.2-19 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่เข้าเรียน และสำเร็จการศึกษา
ในปีการศึกษา 2541-42 ใน จังหวัดนครราชสีมา

			2541	2542	2542
ประถมศึกษา	เข้าศึกษา	(1)	n.a.	40,637	
	จบการศึกษา	(2)	n.a.	37,409	(2)/(1) 92%
มัธยมศึกษาตอนต้น	เข้าศึกษา	(3)	n.a.	35,479	(3)/(2) 95%
	จบการศึกษา	(4)	n.a.	31,412	(4)/(3) 89%
มัธยมศึกษาตอนปลาย	เข้าศึกษา	(5)	n.a.	24,509	(5)/(4) 78%
	สายสามัญ	(6)	11,756	17,286	(6)/(5) 71%
	สายอาชีพ	(7)	n.a.	7,223	(7)/(5) 29%
	จบการศึกษา	(8)	18,217	n.a.	
	สายสามัญ	(9)	11,408	n.a.	
	สายอาชีพ	(10)	6,809	n.a.	
ประกาศนียบัตร	เข้าศึกษา (สายอาชีพ)	(11)	n.a.	7,050	
	จบการศึกษา	(12)	8,026	n.a.	
ระดับปริญญาตรี	เข้าศึกษา (สายอาชีพ)	(13)	n.a.	1,890	
	จบการศึกษา (สายอาชีพ)	(14)	1,320	n.a.	

ที่มา : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา

2) จังหวัดบุรีรัมย์

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับประถมศึกษาที่มีจำนวนค่อนข้างคงที่อยู่ที่ระหว่าง 29,792 คน และ 31,339 คน จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539⁶ จำนวนของผู้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อเทียบกับจำนวนผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาในปีก่อนมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 เช่นกัน ในปี พ.ศ. 2539 มีผู้เข้าเรียนต่อร้อยละ 98 ตัวเลขนี้ลดลงเป็น ร้อยละ 75 ในปี พ.ศ. 2542 ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเมื่อเทียบกับจำนวนผู้เข้าเรียนเพิ่มขึ้นเป็นประมาณร้อยละ 60 ในปี พ.ศ. 2541 ตัวเลขนี้แสดงให้เห็นว่ามีนักเรียนที่เลิกเรียนกลางคันเป็นจำนวนมาก

จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีจำนวนลดลงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เช่นเดียวกัน ในปี พ.ศ. 2542 มีผู้เข้าเรียนต่อจำนวน 7,992 คน ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มว่าจำนวนผู้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะลดลง จำนวนผู้เข้าเรียนต่อในระดับนี้

⁶ ในตาราง 2.2-20 ไม่รวมจำนวนผู้เข้าเรียน และผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา เพราะฉะนั้นจึงอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดแนวโน้มเช่นนั้น

เมื่อเทียบกับผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในปี พ.ศ. 2542 คิดเป็นร้อยละ 79 อัตราส่วนของ
ของผู้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญต่อผู้เข้าเรียนสายอาชีพ ในปี พ.ศ. 2542
คิดเป็น 76 : 24

ประมาณ 3 ใน 4 ของผู้เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในปี พ.ศ.
2542 เลือกเรียนสายสามัญ

ตาราง 2.2-20 จำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่เข้าเรียน และที่สำเร็จการศึกษา
ใน จังหวัดบุรีรัมย์ ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2542

		(จำนวนนักเรียน)					
		2537	2538	2539	2540	2541	2542
ประถมศึกษา	เข้าศึกษา	25,111	30,676	30,662	31,143	31,339	29,792
	จบการศึกษา	31,435	30,525	28,216	27,920	26,596	23,768
มัธยมศึกษาตอนต้น	เข้าศึกษา	21,540	27,170	27,541	25,852	21,321	17,779
	จบการศึกษา	7,858	12,378	13,072	12,685	12,755	10,130
มัธยมศึกษาตอนปลาย	เข้าศึกษา	5,396	8,108	10,288	11,390	9,900	7,992
	(รวม) จบการศึกษา	2,137	3,670	5,875	6,014	5,813	n.a.
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั่วไป)	เข้าศึกษา	4,274	6,817	8,410	8,829	7,786	6,076
	จบการศึกษา	1,453	2,902	4,679	5,144	4,739	2,450
มัธยมศึกษาตอนปลาย (สายอาชีพ)	เข้าศึกษา	1,122	1,291	1,878	2,561	2,114	1,916
	จบการศึกษา	684	768	1,196	870	1,074	n.a.
ประกาศนียบัตร (อาชีวศึกษา)	เข้าศึกษา	374	406	539	1,077	884	1,130
	จบการศึกษา	243	306	450	468	637	n.a.
ปริญญาตรี	เข้าศึกษา	2,329	2,423	2,760	2,601	3,339	1,073
	จบการศึกษา	1,577	2,241	1,989	2,160	2,271	1,025
ปริญญาโท	เข้าศึกษา	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	จบการศึกษา	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
อื่น ๆ	เข้าศึกษา	221	3,213	2,607	4,050	3,027	3,728
	จบการศึกษา	192	3,064	2,510	3,874	2,931	3,546

หมายเหตุ : * ไม่รวมข้อมูลจากวิทยาลัยเทคโนโลยีบุรีรัมย์ (เอกชน) และวิทยาลัยอาชีวศึกษา (รัฐบาล) เนื่องจากทั้งสองแห่งเพิ่งเปิดเมื่อเร็ว ๆ นี้
* ไม่รวมข้อมูลจากสามัญศึกษาเนื่องจากข้อมูลไม่ได้จำแนกตามระดับการศึกษา
* ข้อมูลจากโรงเรียนในสังกัดของกรมสามัญศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ จากปี 2538 ถึง 2542 แสดงในตารางข้างล่างนี้

ปีการศึกษา	2538	2539	2540	2541	2542
นักเรียน	60,381	62,320	66,926	66,017	65,975

ที่มา: สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ วิทยาลัยเทคโนโลยีบุรีรัมย์

วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีบุรีรัมย์ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดบุรีรัมย์

กรมพัฒนามีมือแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ วิทยาลัยโปลีเทคนิคบุรีรัมย์

(4) การศึกษาทางด้านเทคนิค อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ใน 4 จังหวัด

จำนวนวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง และวิทยาลัยการอาชีพ เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสถานการณ์ปัจจุบันของการศึกษาทางด้านเทคนิค และอาชีวศึกษา ใน 4 จังหวัด (ตาราง 2.2-21) ในแต่ละจังหวัด จะมีวิทยาลัยเทคนิคอย่างน้อย 1 แห่ง และวิทยาลัยสารพัดช่างอย่างน้อย 1 แห่ง วิทยาลัยอาชีวศึกษาจะมีอยู่เฉพาะที่ จังหวัดนครราชสีมา และ จังหวัดสุรินทร์ เท่านั้น อย่างไรก็ตามความแตกต่างของวิทยาลัยทั้ง 2 ชนิดนี้ก็ไม่ชัดเจน เนื่องจากวิทยาลัยทั้ง 2 ชนิดนี้ เปิดสอนบางหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่เหมือนกัน ทุกจังหวัดใน 4 จังหวัดมีวิทยาลัยการอาชีพอย่างน้อย 2 แห่ง

ปัจจัยแวดล้อมทางการศึกษาใน จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ มีความคล้ายคลึงกันในการมีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา แต่ยังไม่เทียบเท่ากับ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเฉพาะสำหรับผลิตบุคลากรทางด้านวิศวกรรมเพียงแห่งเดียวใน 4 จังหวัด นอกจากวิทยาลัยต่างๆ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีและ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุลแล้ว ยังมีวิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยี ราชมงคล อีก 3 แห่ง ซึ่งเดิมเป็นวิทยาลัยเทคนิค และอาชีวศึกษา ในพื้นที่โครงการ 4 จังหวัด วิทยาเขตของสถาบันเทคโนโลยีฯ 2 แห่ง อยู่ใน จังหวัดนครราชสีมา และอีก 1 แห่งใน จังหวัดสุรินทร์

ตาราง 2.2-21 จำนวนวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ในแต่ละจังหวัด

	วิทยาลัย เทคนิค	วิทยาลัยอาชีว	โปลีเทคนิค	วิทยาลัยสาย อาชีพ	สถาบัน เทคโนโลยีราช มงคล	มหาวิทยาลัย
นครราชสีมา	4	2	1	4	3	2
บุรีรัมย์	2	0	1	2	1	0
สุรินทร์	1	1	1	4	2	0
ชัยภูมิ	1	0	1	2	1	0
รวม	8	3	4	12	7	2

ที่มา: กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

วิทยาลัยมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม การศึกษาทางด้านเทคนิค และอาชีวศึกษา จำเป็นที่จะต้องให้นักศึกษาเข้ารับการฝึกงานเพื่อหาประสบการณ์ในสถานประกอบการจริง ในช่วงภาคเรียนสุดท้าย ถ้าหากวิทยาลัยไม่สามารถจัดการฝึกงานในสถานประกอบการจริงให้กับนักศึกษาได้ สิ่งนี้ก็จะ เป็นข้อจำกัดต่อการพัฒนาภาควิชาหรือสาขาวิชาใหม่ๆ ใน จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดชัยภูมิ มีบริษัทไม่กี่แห่งที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงาน แม้แต่ใน จังหวัดนครราชสีมา บริษัทก็ไม่ค่อยเต็มใจที่จะรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน ซึ่งส่งผลให้วิทยาลัยมีข้อจำกัดในการขยายหลักสูตรใหม่ๆ หรือพัฒนาคณะใหม่ๆ ขึ้นในวิทยาลัย ใน จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ มีอุตสาหกรรมอยู่ไม่มากนัก ซึ่งเป็นข้อจำกัดสำหรับวิทยาลัยที่จะพัฒนาคณะใหม่ๆ

(5) พื้นที่การศึกษาของลูกจ้าง

ในแต่ละจังหวัดกลุ่มเป้าหมาย ร้อยละ 82 ของผู้มีงานทำเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า (ตาราง 2.2-22) โดยรวมของทั้งประเทศผู้ที่มีงานทำที่สำเร็จการศึกษา ระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 71.4 ของผู้ที่มีงานทำทั้งหมด สัดส่วนของลูกจ้างที่มีการศึกษาน้อยต่อลูกจ้างทั้งหมดคิดรวม 4 จังหวัด สูงกว่าสัดส่วนโดยรวมของทั้งประเทศ มากกว่าร้อยละ 10 เมื่อพิจารณาสัดส่วนของลูกจ้างที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า ต่อลูกจ้างทั้งหมดในแต่ละจังหวัด ใน 4 จังหวัดเปรียบเทียบกับสัดส่วนโดยรวมของทั้งประเทศจะพบว่าสถานการณ์ใกล้เคียงกับลูกจ้างระดับประถมศึกษา ดังตัวอย่างเช่น สัดส่วนของลูกจ้างที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า ใน จังหวัดนครราชสีมา เมื่อเทียบกับจำนวนลูกจ้างทั้งหมดในจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 90.1 ซึ่งต่ำที่สุดใน 4 จังหวัด ในขณะที่สัดส่วนโดยรวมของทั้งประเทศอยู่ที่ร้อยละ 83.4

อย่างไรก็ตาม สิ่งนี้มิได้เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าประชากรในพื้นที่ 4 จังหวัดนี้มีการศึกษาน้อยกว่าในจังหวัดอื่น เพราะประชากรสามารถเคลื่อนย้ายออกนอกพื้นที่ 4 จังหวัดนี้ได้โดยเสรีในกรณีของ 4 จังหวัดนี้ ย่อมเป็นที่เข้าใจได้ว่า เนื่องจากโอกาสในการหางานของผู้ที่จบการศึกษาสูงในพื้นที่ 4 จังหวัดมีน้อย คนเหล่านี้จึงต้องเคลื่อนย้ายไปสู่ภาคอื่นของประเทศที่มีโอกาสในการหางานดีกว่า ซึ่งเป็นผลให้สัดส่วนของลูกจ้างที่มีการศึกษาน้อยมีอยู่สูงใน 4 จังหวัด

ตาราง 2.2-22 จำนวนผู้มีงานทำ แบ่งแยกตามระดับการศึกษา

	ถูกจ้าง	ชั้นประถมและ มัธยม	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	อาชีวศึกษา	มหาวิทยาลัย
ประเทศไทย	32,138,011	22,937,200	3,856,100	1,380,000	984,900	2,277,200
นครราชสีมา*	1,391,101	1,168,249	94,492	44,709	26,888	42,235
บุรีรัมย์**	543,424	446,390	54,896	18,007	1,978	10,658
สุรินทร์*	707,861	611,942	56,390	13,426	8,282	5,880
ชัยภูมิ***	584,038	495,300	46,300	13,677	13,918	8,285

	ถูกจ้าง	ชั้นประถมและ มัธยม	มัธยมศึกษา ตอนต้น	มัธยมศึกษา ตอนปลาย	อาชีวศึกษา	มหาวิทยาลัย
ประเทศไทย	100.00%	71.37%	12.00%	4.29%	3.06%	7.09%
นครราชสีมา*	100.00%	84.05%	6.79%	3.21%	1.93%	3.04%
บุรีรัมย์**	100.00%	82.14%	10.10%	3.31%	0.36%	1.96%
สุรินทร์*	100.00%	86.45%	7.97%	1.90%	1.17%	0.83%
ชัยภูมิ***	100.00%	84.81%	7.93%	2.34%	2.38%	1.42%

* ข้อมูลจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์ จากการสำรวจแรงงานครั้งที่ 3 ในเดือนสิงหาคม 2540

** ข้อมูลสำหรับจังหวัดบุรีรัมย์จากการสำรวจแรงงานครั้งที่ 4 ในเดือนพฤศจิกายน 2541

*** ข้อมูลสำหรับจังหวัดชัยภูมิจากการสำรวจแรงงานครั้งที่ 3 ในเดือนสิงหาคม 2541

ที่มา: หนังสือสถิติประเทศไทย (ปี 2541) รายงานสถิติจังหวัด ปี 2542 จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดชัยภูมิ รายงานสถิติจังหวัด ปี 2541 จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสุรินทร์

(6) การอาชีวศึกษาแบบทวิภาคี

นอกจากโปรแกรมการศึกษาแบบเดิม หรือที่เรียกว่าแบบชั้นเรียนแล้ว ยังมีโปรแกรมการศึกษาแบบใหม่ซึ่งได้รับการพัฒนาด้วยความช่วยเหลือจาก GTZ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 หรือที่เรียกว่าการศึกษาแบบทวิภาคี การศึกษาแบบทวิภาคีนี้ถือเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งหมายความว่าหลักสูตรทวิภาคีจะใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 3 ปี และหลักสูตรจะมีทั้งวิชาสามัญ และวิชาเฉพาะสาขาอาชีพ เหมือนหลักสูตรในวิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษาทั่วไป ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการศึกษาระบบทวิภาคี และแบบชั้นเรียนมีดังนี้

- ก) การพัฒนาหลักสูตรสามารถรองรับการปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม
- ข) ความสนใจของบริษัทที่จะผูกพันตนเองเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี
- ค) มุ่งที่ความรู้ในการทำงานในสถานประกอบการจริง

หลักสูตรทวิภาคีกำลังมีการขยายตัว ปัจจุบันมีนักศึกษาในหลักสูตรทวิภาคี 17,000คน และมีสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ 3,500 แห่งทั่วประเทศ มีผู้จบการศึกษาหลักสูตรทวิภาคีแล้วจำนวน 11,000 คน

ข้อดีของระบบทวิภาคีมีดังนี้

- ก) นักศึกษาจ่ายค่าหน่วยกิตน้อยลง
- ข) เป็นโอกาสที่ดีที่นักศึกษาจะได้เรียนรู้ว่า บริษัทนั้นๆเหมาะกับตัวเองหรือไม่
- ค) เป็นหนทางจัดหาพนักงานของบริษัท

ข้อเสียของระบบทวิภาคีมีดังนี้

- ก) การเข้าร่วมของบริษัทอยู่บนพื้นฐานของความสมัครใจ
- ข) ในพื้นที่ที่ไม่มีบริษัทที่เหมาะสมไม่สามารถจัดการเรียนแบบทวิภาคีได้
- ค) อัตรานักศึกษาออกกลางคันสูง เนื่องจากความไม่ตรงกันระหว่างความต้องการของนักศึกษาและธุรกิจของบริษัท

มีสถาบันการศึกษา 9 แห่งที่เปิดสอนหลักสูตรทวิภาคีใน จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดชัยภูมิ (ตาราง 2.2-23)

ตาราง 2.2-23 สถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรทวิภาคีใน 4 จังหวัด

จังหวัด	สถาบัน	จำนวนบริษัท	จำนวนนักเรียน
นครราชสีมา	วิทยาลัยอุตสาหกรรมชุมชนบัวใหญ่	15	38
	วิทยาลัยโปธิเทคนิคนครราชสีมา	48	86
	วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา	241	297
	วิทยาลัยอาชีวศึกษานครราชสีมา	8	123
	วิทยาลัยเทคนิคสุรนารี	13	29
บุรีรัมย์	วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์	76	79
สุรินทร์	วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์	59	134
ชัยภูมิ	วิทยาลัยอุตสาหกรรมชุมชนบ้านเนินจระรงค์	4	21
	วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ	91	148
	รวม	555	955

ที่มา : สำนักงานอาชีวศึกษาแบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา

ตาราง 2.2-24 จำนวนพนักงานที่เข้าฝึกอบรมหรือทดสอบจากสถาบันเพื่อการพัฒนาฝีมือส่วนภูมิภาค
จังหวัดนครราชสีมา

	2537	2538	2539	2540	2541	2542	2543*
รวม	777	4190	8830	15955	9837	15753	2487
1.1 การฝึกอบรมก่อนการจ้าง (งบประมาณแผ่นดิน)	35	763	2643	3422	2779	3374	445
□ พนักงานโรงงาน	35	763	2648	3422	2779	2981	446
1.1.1 ช่างเครื่องยนต์			241	1008	675	983	84
1.1.2 งานก่อสร้าง	35	255	721	1186	865	689	125
1.1.3 ช่างเครื่องโรงงาน		205	980	831	894	79	112
1.1.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ						905	
1.1.5 งานไฟฟ้า		62	294	397	325	165	125
1.1.6 อื่นๆรวมกัน						160	
□ พนักงานที่มีความชำนาญในโรงงานอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ	0	0	0	0	0	393	0
1.1.7 งานติดตั้งใ้ความชำนาญในโรงงาน						368	
1.1.8 ธุรกิจและบริการ						25	
1.2 การฝึกอบรมก่อนการจ้าง (โครงการธนาคารโลก)	0	0	0	0	0	2225	700
□ พนักงานโรงงาน	0	0	0	0	0	1275	225
1.2.1 ช่างเครื่องยนต์						475	75
1.2.2 งานก่อสร้าง						325	
1.2.3 ช่างเครื่องโรงงาน							50
1.2.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ						350	
1.2.5 งานไฟฟ้า						100	100
1.2.6 อื่นๆรวมกัน						25	
□ พนักงานที่มีความชำนาญในโรงงานอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ	0	0	0	0	0	950	475
1.2.7 งานติดตั้งใ้ความชำนาญในโรงงาน						575	475
1.2.8 ธุรกิจและบริการ						375	
2 การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะฝีมือ	147	1111	928	2778	4127	5369	923
□ พนักงานโรงงาน	147	1111	928	2778	4127	5213	722
2.1 ช่างเครื่องยนต์	46	286	343	1213	1303	1421	120
2.2 งานก่อสร้าง		195	84	250	1054	518	
2.3 ช่างเครื่องโรงงาน	20	234	288	1164	662	49	
2.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ						1572	
2.5 งานไฟฟ้า	81	396	213	151	908	1653	602
2.6 อื่นๆรวมกัน							
□ พนักงานที่มีความชำนาญในโรงงานอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ	0	0	0	0	0	156	201
2.7 งานติดตั้งใ้ความชำนาญในโรงงาน						131	152
2.8 ธุรกิจและบริการ						25	49
3 การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพในอาชีพ	203	624	2282	0	0	0	0
3.1 ช่างเครื่องยนต์	127	75	1141				
3.2 งานก่อสร้าง		300	855				
3.3 ช่างเครื่องโรงงาน							
3.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ							
3.5 งานไฟฟ้า	76	249	286				
3.6 อื่นๆรวมกัน							
4.1 การทดสอบมาตรฐาน	62	702	741	1315	1730	3371	248
□ พนักงานโรงงาน	62	702	741	1315	1730	3253	248
4.1.1 ช่างเครื่องยนต์		58	170	472	494	1089	113
4.1.2 งานก่อสร้าง	62	294	202	114	278	164	33
4.1.3 ช่างเครื่องโรงงาน		150	271	475	768	41	43
4.1.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ						1745	
4.1.5 งานไฟฟ้า		200	98	254	190	167	59
4.1.6 อื่นๆรวมกัน						47	
□ พนักงานที่มีความชำนาญในโรงงานอุตสาหกรรมธุรกิจและบริการ	0	0	0	0	0	118	0
4.1.7 งานติดตั้งใ้ความชำนาญในโรงงาน						118	
4.1.8 ธุรกิจและบริการ							
4.2 การทดสอบมาตรฐานสำหรับช่างประจำประเทศ	0	0	284	0	0	48	22
4.2.1 ช่างเครื่องยนต์							1
4.2.2 งานก่อสร้าง			227			33	21
4.2.3 ช่างเครื่องโรงงาน							
4.2.4 งานเชื่อมและแผ่นโลหะ			57			4	
4.2.5 งานไฟฟ้า						11	
4.2.6 อื่นๆรวมกัน							
5 การทดสอบทักษะ	330	1290	1947	8440	1201	1366	148

* ข้อมูลปี 2543 มาจากเดือนธันวาคม 2542

ที่มา: สถาบันพัฒนาฝีมือชนนภูมิภาค จังหวัดนครราชสีมา

(7) การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของการศึกษาใน 4 จังหวัด

ดัชนีหรือเครื่องบ่งชี้ถึงคุณภาพของการศึกษาไม่ได้ถูกรวมไว้ในสถิติทางการศึกษา แหล่งข้อมูลของการวิเคราะห์คุณภาพของการศึกษาได้แก่การสัมภาษณ์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งได้จัดทำขึ้นในพื้นที่ 4 จังหวัด ถึงแม้ว่าข้อมูลเหล่านี้จะไม่บ่งบอกความหมายอย่างเฉพาะเจาะจง แต่ข้อมูลเหล่านี้สามารถบอกความหมายเป็นนัยที่เป็นประโยชน์ได้ ต่อไปนี้เป็นข้อคิดเห็นที่ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของความรู้สึกเกี่ยวกับสมรรถภาพทางการศึกษา หรือเป็นการประเมินคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ใน 4 จังหวัด ซึ่งความคิดเห็นเหล่านี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ และการประชุมเชิงปฏิบัติการ

ก) คนงานมีความขยัน

ข) คนงานท้องถิ่นยังไม่มีไม่เคยชินกับหลักปฏิบัติทางธุรกิจ รวมทั้งกฎระเบียบของโรงงาน เช่น กฎเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และชั่วโมงการทำงาน

ค) ผู้ผลิตในท้องถิ่นยังขาดความคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ และกระบวนการผลิต

ง) คนส่วนใหญ่ยังอ่อนทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

จ) คนงานที่มีความชำนาญเฉพาะมีไม่เพียงพอสำหรับอุตสาหกรรมบางชนิด เช่น สาขาการแพทย์

ฉ) ผู้ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษายังขาดประสบการณ์ในการทำงานจริง

ช) ผู้ที่จบการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิค หรือวิทยาลัยอาชีวศึกษาไม่ได้ถูกฝึกสอนให้รู้จักใช้ความคิดในการแก้ปัญหา

ช) นักบัญชีมีน้อย

ณ) คนต้องการให้การศึกษาที่ดีแก่ลูกไม่ยอมมาอยู่ต่างจังหวัด เพราะในต่างจังหวัดมีโรงเรียนที่ดีอยู่ไม่กี่แห่ง

บางประเด็นเช่นเรื่องทัศนคติต่อการทำงาน การเคารพกฎ ระเบียบ ทัศนคติต่อการปรับปรุงสถานการณ์ปัจจุบัน ความรู้ทางคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาวิชาสามัญในระดับประถม และมัธยมศึกษา ความรู้เฉพาะด้าน รวมทั้งความชำนาญในการผลิต และการดำเนินธุรกิจ ความสามารถในการวินิจฉัย ตัดสินใจ และภาวะการเป็นผู้นำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการศึกษาในระดับเทคนิค อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ความคิดเห็นเหล่านี้

แสดงให้เห็นว่า ไม่ใช่เพียงแต่เฉพาะการศึกษาทางด้านสายสามัญเท่านั้นที่ต้องมีการปรับปรุง แต่การศึกษาระดับเทคนิค อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาก็ต้องมีการปรับปรุงด้วยเช่นกัน

2.2.6.2 สถานภาพของการพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน สังกัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ให้การฝึกฝีมือแรงงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าทำงาน ฝึกเพื่อยกระดับฝีมือแรงงานที่กำลังทำงานอยู่แล้ว และฝึกสำหรับการเป็นครูฝึกฝีมือแรงงาน การอบรมทั้งหมดของกรมฯ ผู้รับการฝึกไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น ส่วนระยะเวลาการอบรมของแต่ละหลักสูตรจะแตกต่างกันออกไป กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังได้ตั้งมาตรฐานฝีมือแรงงานระดับชาติ และให้การทดสอบฝีมือแรงงาน รวมทั้งจัดให้มีการแข่งขันฝีมือแรงงาน นอกจากการฝึกทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว และการทดสอบฝีมือแรงงาน และการแข่งขันฝีมือแรงงานแล้ว กรมพัฒนาฝีมือแรงงานยังให้เงินอุดหนุนเบี้ยต่ำสำหรับผู้ที่มีความประสงค์ที่จะเข้ารับการฝึกอบรมระยะสั้นกับสถาบันฝึกอบรมอื่นๆ

(1) สำนักงานระดับภาค และระดับจังหวัด ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจัดให้มีกิจกรรมการฝึกฝีมือแรงงานผ่านสถาบัน 3 ระดับ ได้แก่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานประจำจังหวัด ทั่วทั้งประเทศมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติอยู่ 1 แห่ง และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค 12 แห่ง สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคแต่ละแห่ง จะมีหน้าที่ควบคุมดูแลการทำงานของศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานประจำจังหวัดหลายจังหวัด สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค และสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติจะให้การฝึกฝีมือแรงงานทั้งในระดับขั้นพื้นฐานและการฝึกขั้นสูง ในขณะที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานประจำจังหวัด จะเน้นที่การฝึกขั้นพื้นฐาน

ในพื้นที่โครงการ 4 จังหวัด มีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคอยู่ 1 แห่ง และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานประจำจังหวัด 3 แห่ง ดังต่อไปนี้

- ก) สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดนครราชสีมา
- ข) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดบุรีรัมย์
- ค) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดสุรินทร์

ง) ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดชัยภูมิ

(สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค จังหวัดนครราชสีมา มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดมหาสารคาม และศูนย์ฯ จังหวัดนครนายก นอกเหนือจากศูนย์ฯ ใน 3 จังหวัดข้างต้น)

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค และศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่ และเครื่องมือในการฝึกอบรม โดยได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย

(2) หลักสูตรการฝึกฝีมือแรงงาน

1) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าทำงาน

เดิมทีหลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นครั้งแรก เข้ารับการฝึกเพื่อเตรียมความพร้อม แต่ในระยะหลังๆมานี้ มีผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้ว แต่ว่างงานขอเข้ารับการฝึกอบรมด้วย หลักสูตรประกอบด้วย การฝึกอบรมทางด้านทฤษฎี เป็นเวลา 2-10 เดือน ที่สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค หรือศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และการฝึกทำงานจริงกับบริษัทเอกชนอีก 1-2 เดือนหลังจากการเรียนภาคทฤษฎี

2) หลักสูตรการฝึกเพื่อยกระดับฝีมือแรงงาน

หลักสูตรนี้มีวัตถุประสงค์หลักสำหรับผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานอยู่แล้ว รวมทั้งผู้ที่เคยทำงานแล้วแต่ถูกเลิกจ้าง และยังไม่มียานทำ ผู้ที่จบหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าทำงานสามารถสมัครเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรนี้ได้ โดยไม่มีข้อจำกัดว่าเป็นผู้ที่มียานทำหรือไม่ บริษัทเอกชนสามารถร้องขอให้กรมพัฒนาฝีมือแรงงานเข้าทำการฝึกคนงาน ณ สถานที่ประกอบการของตนเองได้ หลักสูตรส่วนใหญ่จะใช้เวลาฝึกอบรมตั้งแต่ 60 ชั่วโมงขึ้นไป

3) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเป็นผู้ให้การฝึกอบรม

หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อให้เป็นผู้ฝึกอบรมส่วนใหญ่จะดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ อย่างไรก็ตาม สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภูมิภาคก็สามารถจัดฝึกอบรมหลักสูตรนี้ได้ตามความจำเป็น

จากข้อมูลที่ให้โดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคฯ จังหวัดนครราชสีมา สถาบันฯสามารถจัดเตรียมหลักสูตรใหม่ได้ภายในระยะเวลาประมาณ 1 เดือน การฝึกอบรมแต่ละครั้งจะต้องมีผู้เข้ารับการฝึกอบรมอย่างน้อย 20 คน ที่สถาบันฯ จังหวัดนครราชสีมา มีครูฝึกอบรมที่ทำงานประจำกับสถาบันฯ 45 คน และมีครูฝึกที่เข้ามาร่วมงานเฉพาะกาลอีก 150 คน ในจำนวน 150 คนนี้เป็นผู้ที่มาจากบริษัทเอกชนประมาณ 20 คน สถาบันเทคโนโลยี ราชมนฑล และสถาบันราชภัฏได้ส่งครูฝึกมาร่วมทำงานให้กับทางสถาบันฯ จังหวัดนครราชสีมา ด้วยเช่นกัน

(3) ผลที่ได้จากการฝึกอบรม

ถึงแม้ว่าจะไม่มีสถิติที่ละเอียด และชัดเจนเกี่ยวกับผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน แต่ในกรณีของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค จังหวัดนครราชสีมา ประมาณร้อยละ 60-70 ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะสามารถหางานทำได้หลังจากผ่านการฝึกอบรม ส่วนที่เหลือก็จะ เป็นพวกที่ดำเนินธุรกิจของตนเอง ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ มากกว่าร้อยละ 80 ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมจะสามารถหางานทำได้

เนื่องจากผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ที่ยังไม่มีทักษะในการทำงาน ฉะนั้นการได้ รับรับรองการผ่านการฝึกอบรมจึงเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมในการหางาน

จากข้อมูลที่ได้รับจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาค จังหวัดนครราชสีมา ในอดีต เกือบร้อยละ 50 ของผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมสามารถหางานทำได้ใน จังหวัดนครราชสีมา และพื้นที่ใกล้เคียง จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ โอกาสในการหางานในจังหวัดลดลงเนื่องจากเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ

2.2.6.3 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ใน 4 จังหวัด

เพื่อที่จะประเมินคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ ใน 4 จังหวัด จึงได้จัดให้มีการ สัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ กับบริษัทเอกชน สถาบันการศึกษา และเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง ผลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ และประชุมเชิงปฏิบัติการ ได้พบว่า โดยทั่วไปแล้วทรัพยากรมนุษย์ใน 4 จังหวัด มีลักษณะคล้ายคลึงกันดังต่อไปนี้

ก) ในกลุ่มคนงานที่ไม่ใช้ฝีมือ คนงานเหล่านี้จะมีความขยัน และสามารถทำงานที่มีลักษณะเป็นงานประจำซ้ำๆกันได้ดี

ข) คนงาน และช่างเทคนิคโดยทั่วไปจะอ่อนทางด้านคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

ค) คนงาน และช่างเทคนิคจะไม่ค่อยให้ความสนใจต่อกิจกรรมการปรับปรุงงานในโรงงาน

ง) คนงานไม่คุ้นเคยกับการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของบริษัท

จ) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการไม่คุ้นเคยกับการคิดด้วยระบบเหตุและผล (ตรรก)

ฉ) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการไม่มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎี และแนวคิดที่ใช้ในการบริหารงาน

ช) คนท้องถิ่น รวมทั้งผู้บริหารกิจการ มีการรับรู้และตอบสนองในด้านคุณภาพผลิตภัณฑ์ต่ำมาก

อย่างไรก็ตาม ก็มีข้อแตกต่างบางประการระหว่างทรัพยากรมนุษย์ใน 4 จังหวัด รวมทั้งผู้บริหารระดับสูง และผู้นำชุมชน

(1) จังหวัดนครราชสีมา

หลังจากเหตุการณ์วิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ไม่มีการขาดแคลนแรงงานประเภทที่ไม่ต้องใช้ฝีมือ มีการขาดแคลนแรงงานประเภทที่ต้องใช้ฝีมือ และช่างเทคนิคในอุตสาหกรรมบางประเภท เช่น การแพทย์ และงานโลหะ ในทางตรงกันข้ามแรงงานประเภทที่ต้องใช้ฝีมือในอุตสาหกรรมประเภทงานไม้ ไม่ขาดแคลน ต้องมีการเพิ่มจำนวนนักบัญชีสำหรับธุรกิจ⁷

ในจังหวัดนครราชสีมา มีผู้นำธุรกิจเข้ามาจัดตั้ง และดำเนินการสภาอุตสาหกรรม และหอการค้าจังหวัด ถึงแม้ว่าบริษัทหลายแห่งใน จังหวัดนครราชสีมา จะมีการติดต่อธุรกิจกับบริษัทต่างชาติ ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเหล่านี้ยังไม่คุ้นเคยกับทฤษฎี และวิธีการจัดการสมัยใหม่

⁷ สภาอุตสาหกรรม จังหวัดนครราชสีมา

ประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี ยังไม่ชัดเจน แต่ปริมาณวิศวกรที่ผลิตได้ในปัจจุบันมากกว่าความต้องการของตลาด

(2) จังหวัดบุรีรัมย์

คนงานเคลื่อนย้ายไปกรุงเทพฯ เนื่องจากจำนวนบริษัทใน จังหวัดบุรีรัมย์ มีค่อนข้าง
จำกัด การขาดแคลนคนงานประเภทที่ต้องใช้ฝีมือ หรือช่างเทคนิคจึงมีใช้ปัญหาสำคัญ อย่างไรก็ตาม
คนงานมีระดับฝีมือต่ำ มีผู้ประกอบการน้อย และผู้ประกอบการที่มีก็มิได้สนใจที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับการ
จัดการ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ผู้ที่มีศักยภาพที่จะเข้ามาเป็นผู้ลงทุนในระดับท้องถิ่น ไม่มีความ
ชำนาญทางด้านการจัดการ และขาดโอกาสที่จะเรียนรู้สิ่งเหล่านี้

(3) จังหวัดสุรินทร์

มีคนงานชาวกัมพูชาอยู่ใน จังหวัดสุรินทร์ มีแรงงานประเภทไม่ใช้ฝีมืออยู่เป็นจำนวน
มาก แต่ผู้ลงทุน และผู้ประกอบการมีจำกัด ผู้บริหารระดับสูงของกิจการที่มีอยู่ไม่สนใจที่จะพัฒนากิจ
การของตนเองเนื่องจากความรู้สึกที่ไม่ดีที่มีสาเหตุมาจากการที่ไม่ประสบความสำเร็จในอดีต จังหวัด
สุรินทร์ขาดผู้นำที่เข้มแข็ง ผู้ที่จะสามารถแสดงวิสัยทัศน์ในการพัฒนาจังหวัด

(4) จังหวัดชัยภูมิ

คนงานโรงงานจำนวนมากยังคงทำการเกษตรกรรมด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นในฤดู
เพาะปลูกจึงมีคนงานโรงงานบางส่วนหยุดงาน เนื่องจาก จังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่ระหว่าง จังหวัดขอนแก่น
และ จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นเมืองที่ใหญ่กว่าทั้งคู่ ผู้ลงทุนท้องถิ่นจึงนิยมที่จะไปลงทุนใน จังหวัด
ขอนแก่น หรือ จังหวัดนครราชสีมา มากกว่า ผู้นำทางธุรกิจไม่มีความแข็งขันในการพัฒนา จังหวัด
ชัยภูมิ ผู้บริหารระดับสูงยังใช้การบริหารแบบเก่า โดยไม่มีการเรียนรู้เทคโนโลยีการจัดการสมัยใหม่
และยังไม่ทราบถึงความสำคัญของคุณภาพของผลิตภัณฑ์

2.2.6.4 ปัญหาของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สิ่งที่กล่าวว่าเป็นประการแรกคือ คนงานใน 4 จังหวัดมีชื่อเสียงที่ดีในแง่ของการ
เป็นคนงานสำหรับอุตสาหกรรมประเภทต้นทุนต่ำ และใช้แรงงานจำนวนมาก คนงานมีอยู่มากมายทั่ว
ไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งใน 4 จังหวัดที่ทำการศึกษ โดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่า การ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่องานอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด ในระยะสั้นจะไม่ประสบกับปัญหา เนื่องจาก

อุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้ว และที่กำลังจะมาลงในพื้นที่ เป็นอุตสาหกรรมประเภทใช้แรงงานจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม มีบางบริษัทที่กล่าวว่าคุณภาพของคนงานยังไม่สูงเมื่อพิจารณาถึงพื้นฐานความรู้ที่ได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนประถม และ/หรือ มัธยมศึกษา รวมทั้งความมีวินัย ซึ่งรวมถึงการตรงต่อเวลา และความสำนึกเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน

ในระยะยาวแล้วจะมีปัญหาทางด้านคนงานประเภทที่ใช้ฝีมือ ช่างเทคนิค วิศวกร และผู้จัดการ ในประเด็นนี้ ปัญหาแรกที่เป็นปัญหาร่วมของทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่การขาดการคัดเลือกอุตสาหกรรมที่จะให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ในการที่จะให้ความพยายามในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์บรรลุผล จำเป็นที่จะต้องมีความหมายว่าจะให้สถาบันการศึกษาใดทำหน้าที่ฝึกอบรมคน ในที่นี้ คำว่าเป้าหมายหมายถึงระดับความชำนาญของคนงานที่จะให้บรรลุ ในอุตสาหกรรมที่ได้รับการคัดเลือก ในกรณีของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่องานอุตสาหกรรม นักศึกษาหรือผู้รับการฝึกอบรมจะไม่สามารถได้รับความชำนาญที่สามารถใช้งานได้จริงในอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งโดยเฉพาะจากการฝึกทางด้านเทคนิค หรืออาชีพะทั่วไป เพราะอุตสาหกรรมแต่ละอุตสาหกรรมจะต้องใช้ความชำนาญ และความรู้เฉพาะของอุตสาหกรรมนั้น

ปัญหาที่สองคือความจำกัดของโอกาสที่นักศึกษาจะได้รับการฝึกงานในบริษัทจริง นักศึกษาไม่สามารถเรียนรู้ความชำนาญทางอุตสาหกรรมจากการเรียนในชั้นเรียน และฝึกฝนในโรงฝึกงานของโรงเรียนเท่านั้น นักศึกษาจะต้องได้รับประสบการณ์จากบริษัทจริง วิทยาลัยเทคนิค และวิทยาลัยอาชีวศึกษา จะต้องจัดให้นักศึกษาทุกคนได้รับการฝึกงานในสถานประกอบการจริงเป็นเวลา 1 ภาคเรียนเป็นอย่างน้อย อย่างไรก็ตาม บริษัทที่ทำธุรกิจด้านการผลิตซึ่งจะสามารถรับนักศึกษาเข้าฝึกงานได้มีอยู่อย่างจำกัด ยกเว้นใน จังหวัดนครราชสีมา และบริษัทเหล่านี้มีอยู่เพียงไม่กี่แห่ง แม้แต่ใน จังหวัดนครราชสีมา ที่ยินดีที่จะรับนักศึกษาเข้าฝึกงาน

ปัญหาประการที่ 3 คือการที่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับวิทยาลัยจะย้ายไปอยู่พื้นที่อื่น เช่น กรุงเทพฯ เหตุผลที่สำคัญมีอยู่ 2 ประการ ประการแรกเพราะว่าโอกาสในการได้งานทำในท้องถิ่นมีน้อย เนื่องจากจำนวนบริษัทในพื้นที่ 4 จังหวัดมีค่อนข้างจำกัด ประการที่ 2 ถึงแม้ว่าจะสามารถหางานทำได้ในพื้นที่ 4 จังหวัด แต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาสามารถหางานที่ได้เงินเดือนสูงกว่าในกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งเป็นผลมาจากอุปทานแรงงานที่ใช้ฝีมือ หรือช่างเทคนิคมีความขาดแคลนมากกว่าในพื้นที่ 4 จังหวัด

ปัญหาประการที่ 4 คือการที่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย มักจะไม่ชอบทำงานกับบริษัทที่อยู่ในภาคการผลิต แม้แต่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาทางสายอาชีพก็จะตามมีเป็นจำนวนมากที่ต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นไปเมื่อยังมีโอกาส

ปัญหาประการที่ 5 เป็นปัญหาทางด้านผู้นำธุรกิจ ผู้บริหารของบริษัทท้องถิ่นและผู้ประกอบการท้องถิ่น ไม่ได้รับการศึกษาทางด้านวิธีการจัดการสมัยใหม่ และเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการจัดการสมัยใหม่ ยังมีบริษัทท้องถิ่นจำนวนมากที่ยังคงวิธีการบริหารงานแบบเดิม ซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับของบริษัทคู่ค้าต่างชาติ เนื่องจากธุรกิจใน 4 จังหวัด จะต้องพึ่งพาตลาดต่างประเทศมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารบริษัทท้องถิ่นจะต้องเรียนรู้ว่าคู่ค้าต่างประเทศปฏิบัติตนอย่างไร

ประการสุดท้าย และมีความสำคัญมากที่สุดต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมใน 4 จังหวัด คือการมีผู้นำที่มีความสามารถในการพัฒนาและแสดงวิสัยทัศน์ในการพัฒนาให้ประชาชนได้เห็น แต่ละจังหวัดจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของจังหวัด และ/หรือ วิสัยทัศน์ร่วมของ 4 จังหวัด ผู้นำที่ว่านี้อาจเป็นผู้นำทางธุรกิจในท้องถิ่นผู้ซึ่งจะทำหน้าที่ประสานความคิดเห็นของบรรดาผู้ที่อยู่ในธุรกิจหรือของผู้นำชุมชน ไม่ว่าผู้นำที่ว่านี้จะใคร ผู้นำจะต้องรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในภูมิภาคเพื่อให้เกิดทิศทางที่ชัดเจน หากปราศจากผู้นำดังกล่าวแล้ว ถึงแม้ว่าผู้ประกอบการจะลงทุนในธุรกิจใหม่ๆ แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนก็ไม่น่าจะเกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด